

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti: Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN alezredes		Segédszerkesztő: BENEDEK MIHÁLY őrnagy
Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342.	Megjelenik: minden hónap 1-én és 15-én Telefon: 153-079.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A nemzet javaiért.

Minden évforduló figyelmeztetés: közelebb juttunk a majdani leszámolóhoz. Arra ösztönöz ez, hogy itten való életünkben is végignézzük számadásainkat: kinek tartozunk, kitől követelhetünk. Aligha van ember, aki az új esztendő eljöttén ne nézne így önmagába, hacsak pillanatra is, hacsak annyira is, hogy megállapítsa: újabb háromszázhatvanöt nap elé érkeztem, ki tudja, mit hoznak nekem?

Az az ember azonban, aki a társadalmi közönségben elfoglalt helyével és az e helyhez szabott feladataival tisztában van, már tovább megy az idő kerekének e fordulásával. Már számot vet a maga mögött hagyott év sikerült és nem sikerült terveivel, a munkával, a küzdelmekkel. Már mérlegre teszi a múlt évet és mennél inkább van tisztában a társadalomban rábízott munkája értékével, annál inkább igyekszik e mérlegelésnél a maga személyét kikapcsolni, mert tudja, hogy ez jelenti a helyes ítéletet. Ez meg már jó útra irányító készség és a jó út: jó munka.

Jól tudjuk, hogy a csendőr a maga helyét, súlyát, rendeltetését ismeri. Világosan látja a testület értékét, kiemelkedő fontosságát a nemzet életében és jól tudja, hogy személye elválaszthatatlan a testület életétől. Ha tehát az évfordulón számvetést végez azzal az érettséggel, amely minden munkáját jellemzi, akkor nem felejt ki a maga mérlegeléséből elsősorban azt: mit juttatott a maga erejéből és akarásából a nemzetnek. Tudott volna-e többet juttatni? A lelkéből fakadt-e minden munkája, vagy csak a kényszerűségből?... Azoknál, akik nem elég erősek ahhoz, hogy önmagukkal szemben igazságosak legyenek, a számvetésnek lesz egy pillanata, amikor egy meg nem fogható és nem látható hang fogja a végső megállapítást leszögezni: a lelkiismeret hangja. Ez a hang attól ered, akinél egyszer majd végleg leszámolunk. Megcsalni tehát nem lehet, mert önmagunkat csaljuk. Ezzel pedig

a csendőr nem búcsúzhat el az elmúlt évtől és így nem állhat az új előtt.

A számvetésnek tehát komolynak kell lenni, arányosnak azzal a hivatással, amelyet az eskü óta a csendőr a helyén betölt. Ez illik a csendőrhöz. Van az embereknek egy csoportja, amelyik vidám percek között várja az újesztendőt. Ezzel mintegy hangsúlyozni kívánja azt a vágyát, hogy az újban minél több vidám napja legyen. Apró, egyéni vidámságok ezek. Legtöbbjének még árnyéka sem közelít a nemzet régen vágyott vidám percei felé. A csendőrnek is vannak vidám percei s vágya is van a vidám percek után. Egy-egy harcát eredményesen megverekedve, olyan vidám, hogy besugározza a laktanyát. De ezzel egy lépéssel előreségitte a nemzetet a rend felé való törekvésben. Azért van, hogy a csendőr elsősorban nem a maga vágyainak munkása, hanem a testületen keresztül a nemzet vágyainak szántóvetője. A nemzet vágyait pedig a csendőr ismeri, tudja, vallja, hiszi...

A világosan látó csendőrnek eszébe fog ugyan jutni az ő baja, kívánsága, az apa, az ara, a föld, vagy a vizsga, a szemle, a szolgálat, a kiderítetlen, de csak mindig abban a szemszögben: mennyi ebből a nemzet java. A nemzet java pedig ebben az új esztendőben elsősorban az együttes akarat és munka legerősebb kiterjedése.

„A nemzeti egység legszentebb és legnagyobb kötelességünk” — mondotta a miniszterelnök a magyar törvényhozás házában, éppen a napokban az egész nemzet számára. Az ebben való részvétel legelső hívője és cselekvője a magyar csendőr, aki mindig ott áll, a nemzet javát építők első soraiban.

Az együttes akarat munkása lesz tehát a csendőr. Ennek kell lennie jobban, mint bármikor. Számítania kell a harccal íróasztalánál, az őrjáratban, a szóváltásban, egy nyomozásban, egy felvilágosításban, az egészsége fenntartásában, de a szószoros értelemben vett harccal is számítania kell.

Erre kell néznie az évfordulói számvetésnél. Akkor egész csendőr, akkor olvadt át egészen a testületbe s annak révén a nemzet testébe. Ha pedig ott van, akkor a másoknak mondott boldog új esztendőt! mellett nem fogja elmulasztani hozzátenni: haloló véreinknek is! A magyar csendőr enélkül nem lép át a következő esztendőbe. Csatlakozik a maga kívánságával a nemzet millió magyarjainak imádságaihoz: adjon Isten boldogabb magyar újesztendőt!

Bűnügyi apróságok

Írta: **OLCHVÁRY-MILVIUS ATTILA** alezredes.

(2. közlemény.)

Grácban történt néhány évvel ezelőtt, hogy egy Bauer József nevű fiatalember Krausz Brunó nevű vetélytársát villanyárammal akarta láb alól eltenni. Bauer és Krausz közös szobában laktak. Bauer elhatározta, hogy végez vetélytársával s ezért az akkor éppen távollevő lakótársa számára villanycsapdát készített. A küszöbre fémlemezt szerelt, amelyet a villanykapcsolóval hozott összeköttetésbe, az ágyat pedig magasfeszültségű áramot tartalmazó huzalokkal hálózta be. Krausz aznap keső éjszaka tért haza. Véletlenül nem lépett rá a küszöbre és villanyt sem gyújtott. Szó nélkül akart lefeküdni a sötétben, de ekkor belegabalyodott a villanydrótokba. Erre észrevette, hogy valami nincs rendjén. Az okot már nem ért rá felderíteni, mert a lesben álló Bauer most már kalapáccsal támadt rá. Krausz erős ember volt, kiütötte Bauer kezéből a kalapácsot, aki erre elmenekült.

A következő esetet külföldi lapban olvastam. A közleményből nem tűnt ki, hogy az a beszámoló-e valamely valóban megtörtént eseményről, avagy csupán bűnügyi történet. Így a valóságáért én se tudok felelősséget vállalni. Mindenesetre leirom, mert érdekes és tanulságos.

Svédországban az egyik svéd nagybank pénzzárlító futárját — az egyik éjjeli expresszvonat bérelt fülkéjében holtan találták, a nála volt pénzesbőrönd eltűnt. A sérülés világosan mutatta, hogy gyilkosság történt. A gyilkosságot a kalauz fedezte fel menet közben. A fülke ajtaja kissé nyitva volt és a függöny kilibegett a folyósóra. A pénzzárlítófutár nem első alkalommal utazott az expresszvonaton, fülkéjét mindig zárva tartotta, ezért a kalauz rosszat sejtve, benyitott a fülkébe, ahol a futárt holtan találta. A fülke ablaka nyitva volt. A tettesnek a vonaton kellett lennie, mert az expresszvonat a kiindulási állomás óta még nem állt meg; 90 km óránkénti sebességgel, megszakítás nélkül, száguldott. Kb. egy félórai út után olyan állomás következett, ahol az expressz néhány percig tartózkodott. A kalauz talpraesett ember volt. Kalauztársaival átvizsgálták a vonatot, de gyanus utast nem találtak. A következő állomáson pedig még a befutó mozgó vonatról fellármázták az állomás személyzetét, hogy minden leszálló utast tartóztassanak fel; maguk a vonatnak az állomással ellenkező oldalát figyelték, de nem szállt le senki, se itt, se ott.

A rendőrség nehéz feladat előtt állt. A 90 km. sebességgel robogó expresszről a tettes nem ugorhatott ki, az expressz utasai pedig valamennyien gyanun felül álló személyek voltak. Nem volt semmi alap a vonatkísérő személyzet gyanúsítására sem.

A halott fejéből eltávolított lövedék semmitmondó

CSENDŐRJÁRÓR MEGY...

Írta: **BIHARI KÁLMÁN**.

Csendőrajáró megy, kakastollá leng.

Előtte, mögötte, mindenütt csend.

Széles a határba', éjjel=nappal járva

Nincsen elhagyatott, nincs egyetlen árva.

Mindenki őt nézi, baját tárja néki

Vigaszát sebére csak ő tőle kéri...

... Csendőrajáró megy, kakastollá leng,

A lépte nyomában diadal a csend!...

Keserveset káromkodott magában és útnak eredt a havas utcán a villar.ytelep felé. Jó disznóölő hideg volt, mintha előre kiimádkozta volna a szomszédasszony. Biztosan toroskáposzta is lesz dagadóval, meg abból a karcosból, amék úgy itatja magát! A keservit! Nem is érdemes rágondolni!

A kisváros Urikaszinója előtt vitt el útja. A táncterem fényesen kivilágított ablakai felől zene hangjait és finom dohányfüst illatát hozta ki a szellőztető.

— Ma este itt bál lesz, mulatni fognak az úri népek és én fogok hozzá világitani! — gondolta Mihály bácsi, mint ügyeletes villanytelepi-szerelő.

A telepen már várta Csutka Pali, a leváltás, hogy — szombat lévén — mehessen a menyecske-bálba.

— Ma este mindenki mulat?! — morogta és elfoglalta helyét a hatalmas kapcsolótábla előtt.

2.

Három percig sötét.

Írta: **KONRÁD A.**

1.

Mihály bácsi nem részeges, csak kedveli a szeszt. Kabátja zsebében most is ott lapult a rumos flaska. Először teát fog csinálni — az illem kedvéért is — aztán, ami megmarad — úgy másfél deci — ezt megissza, csak nem cipeli haza? Ez a gondolat megvigasztalta kicsit, a szesz hatása előre fűtötte és két szomjasat nyelt.

Egész délután haragudott. Hát hogyne, mikor pont ma éjszakára tették szolgálatba. Pont ma és pont őt, aki Szikes szomszédékhoz volt hivatalos disznótorba! Nagy méreg, de mit csináljon, szolgálat-szolgálat. Nem mondhatta, hogy nem megy, mert már régen vágyik lesi-pecsenyére, meg véres hurkára, szalonna-kockákkal a közepiben!...

A kisvárosi kaszinó báltermében valóban mindenki jelen van, aki valakinek számítja és érzi magát. A főispánék ugyan még nem érkeztek meg, de az ők „valakiségében” senki sem kételkedik. Ők már így szokták, mert az érkezések idejénél kell egy kis tiszteletet parancsoló elmaradás.

A helybeli előkelőségek már a főasztal körül csoportosulva várnak. A főasztal sem végtelen, így nem kerülhet mindenki melléje, aki szeretne. Az ebből következő enyhe sértődéseket egyedül a postamesterné tartja nyilván, aki bennszülött és született pletyka-szakértő. Neki a harminc évvel ezelőtti divat állt a legjobban, ezért kitartott ennél. Karcúra fűzött hetyke alakjával most is a sarokban bújik össze a hölgyekkel és valami érdekes párbaj történetét magyarázza.

A patikus az ügyvéddel beszélget fontoskodva, pedig semmi közös beszélni valójuk nincs, mert a patikus

volt. Kikérdezték a mozdonyvezetőt, hogy valahol, valamilyen okból nem lassított-e? Ez sem történt meg. Az egész ügy megoldhatatlan rejtélynek ígérkezett.

A nyomozást vezető rendőrtisztviselő ismételten végigutazta a vonalat ugyanazzal az éjjeli expresszvonattal, majd részleteiben több ízben végigjárta nappal, lassabban haladó helyi vonatokkal, de ezek az utak sem adtak neki semmi olyan ötletet, amin a nyomozás elindulhatott volna. A vasút mentén fekvő helységek közbiztonsági szerveit utasították, hogy gyanus idegenek, esetleg a vasút mellett talált sérültek vagy hullák után puhatoljanak, de ez az intézkedés sem hozott eredményt. Csupán az egyik község helyi rendőrhatalmára tett jelentést arról, hogy a tenger egy ismeretlen férfi holttestét vetette partra. Meg kell jegyezni, hogy a kérdéses vasútvonal jó darabon szorosban a tengerpart mellett vezet. Ezen a részen haladt az expressz akkor is, midőn a kalauz a gyilkosságot felfedezte.

A nyomozást vezető rendőrtisztviselő nem akart semmi lehetőséget kihasználatlanul hagyni, ezért személyesen ment ki a tengerből kifogott holttestet megtekinteni. Utközben betért az egyik vendéglőbe villásreggelizni. A vendéglőst a tisztviselő odakérette az asztalához és érdeklődött nála, hogy a gyilkosság elkövetése idejében nem fordult-e meg valami gyanus idegen a vendéglőjében. A vendéglős nem tudott semmiféle adatot szolgáltatni, de mivel kötelességének tartotta, hogy a vendégét szórakoztassa, kedvenc foglalkoz-

zásáról, a vadkacsa-fogásról kezdett beszélni. Kérdezte vendégétől, hogy látta-e a vasút mentén, a tenger partján, több kilométer hosszúságban kifeszített hálókat? A kacsák a tenger felé repülve — nekirepülnek ezeknek a hálóknak, azokba belegabalyodnak s így az idényben — ami éppen most van — ezrével fogják a tőkércucákat és cigánykacsákat. A bűnügyi tisztviselő, akinek minden gondolata a nyomozásra összpontosult, unottan hallgatta a vendéglőst és magában a pokolba kívánta az összes madárfogó meséivel.

Villásreggeli után folytatta útját és megtekintette az ismeretlen holttestet. Előzőleg a községi rendőr tett neki jelentést, hogy a halott a környéken teljesen ismeretlen, zsebeiben semmit sem találtak, fehérneműjében nincsenek monogramok, ruháiból hiányzanak a szabócémkék, úgy hogy kilétének megállapításához minden támpont hiányzik.

A bűnügyi tisztviselő a halott fölé hajolt, majd beugrott gépkocsijába, visszahajtott abba a vendéglőbe, ahol villásreggelizett. A vendéglős nem tudott hova lenni a csodálkozástól, hogy ugyanaz az ember, aki délelőtt úgyszólván sértő érdektelenséggel és unottsággal hallgatta az ő elbeszélését a madárfogásról, most ugyanez iránt szinte lázas érdeklődést tanúsít. Egyszerűen minden csinját-bínját meg akarja ismerni a madárfogásnak. A bűnügyi tisztviselő kérésére kikísérte őt a tengerpartra is a hálókhoz, ahol a tisztviselő számtalan kérdéssel ostromolta. Elég erős-e a

nagyothall, az ügyvédnek meg asztmás, halk hangja van. Egyik sem érti, amit a másik akar...

Csak a lányok és a fiatal emberek nem törődnek azal, hogy ki kerül a főasztalhoz, ki a mellékasztalokhoz?! Az ő legnagyobb problémájuk: mit kérjenek a cigánybírótól? Az egyik keringőt kér, a másik valami divatos táncot, mire a cigánybíró — sok megértéssel — csárdást rendel...

Folyik a bál...

3.

Mihály bácsi a gépteremben ül, előtte üres bögre, abból rumszag száll orra alá. Rum a teából, amivel felmelegítette magát, meg a maradék rumnak a szaga, amit már szintén megivott. Csuda nótás kedvre is derült tőle! De a visszhangos teremben bajos lett volna dalolni.

— Szombat van, sok helyen mulatnak most — gondolta legénykedő hangulatában — már javában járják a táncot, oszt' mi lenne, ha ő most kis időre kikapcsolná az áramot? Ha baj lenne belőle, *üzemzavarral* mindig lehet védekezni! Huncutkodva rákacsintott a kapcsolótáblára — a fiatalja biztosan örülne a sötétségnek — és a pontos, megbízható Mihály bácsi rumos hangulatában, jóindulatú mosollyal, de kicsit bizonytalan mozdulattal: az áramkapcsoló kart elforgatta...

4.

Javában tartott a keringő. Mindenütt mosolygós arcok, boldog gondtalanság. Táncoló párok szerelmes pillantásait a szülők jóakarátú tekintete leste ki. Újra végigélték saját fiatalágukat, a szép emlékek kicsit fájdalmas, réveteg vonását rajzoltak arcukra.

— Szép is a fiatalság! — csúszott ki véletlenül a „még mindig szépaszony“ állatorvosné száján. Pezsgőspoharak koccintásban találkoztak, fülekbe súgott bókrokra hálás női kacagások válaszoltak, biztató tekinte-

tekre a férfikarok önkéntelenül elindultak nyakkendőt igazítani. Aki nem táncolt, az ritmikusan ingatta vállait. Az emberek napi gondjaikból kiemelkedve, öszintén boldognak érezték magukat.

— Igazi úri mulatság! — mondta valaki.

Ebben a pillanatban kialudt a villany. Pár pillanattig meglepett csönd.

— Rövidzárlat! — hallatszott az egyik rendező hangja. Zűrzavaros kiabálás:

— Mi történt? Világosságot! Szabad a csók!...

A cigányok abbahagyták a zenét, a táncoló párok megállva várták a villany kigyulladását.

Pali, aki régen szerelmes volt Katóba és ma akart „színt“ vallani, a hirtelen sötétben gyors elhatározással megcsókolta a — gyógyszerésznét, aki Kató helyére került a zűrzavarban. A gyógyszerészné villámgyors aszszony, most is villámgyorsan szerzett elégtételt egy csattanós nyaklevessele, amit a — rendőrkapitány kapott, akit a csókkal gyanúsított, mert hiszen vele táncolt. A rendőrkapitány első pillanatban értetlenül dőbent meg: merénylet — gondolta, de hogy tovább semmi sem történt, rájött, hogy ez nem lehet más, mint a rossz vicceiről híres, örökké spicces öccse, annál is inkább, mert az ő asztala közelében állt. Határozott mozdulattal nyúlt abba az irányba, ahol öccsét sejtette és a kezeügyébe kerülő első arcon nagyot csattant a tenyere. Régi szokás: csókra pofonnal, de pofonra csókkal kell válaszolni: a spicces öccs is ezt tartotta és a mellette ülő huncutszemű mérnöknet vállon csókolta. Csakhogy egy ilyen fiatal mérnök férjnek jó füle van ám! A következmények elől elővigyázatosan lebujó öccs helyett az arra lábatlankodó főispáni titkár akkora pofont kapott, hogy kicsúszott lába alól a parkett és támaszt kereső keze lerántotta a poharakkal megrakott asztalterítőt. Az asztal körül ülők sikoltozva ugrottak fel, törölgették leöntött ruhájukat, de nem úgy a hirtel-

háló, hogy helytálljon, ha halász- vagy tengeri sas keveredik bele, szélviharok nem tépik-e el, stb. A hálóerősséget ki is próbálta. Igen erősnek bizonyult. A vendéglős elmondta, hogy néhány nappal ezelőtt szökőár pusztított a parton és több helyen elszakította a madárfogó hálókat is.

A nyomozás most már nem tapogatózott többé a sötétben. A kis tengerparti község ismeretlen halottja megoldotta a rejtélyt. — A bűnügyi tisztviselő a hulla megtekintésekor ugyanis azonnal felismerte a halottat. J. C. amerikai származású artista volt, aki fivérével együtt, mint légtornász hosszú éveken keresztül a cirkusz és varietészínházak műsorainak fénypontja volt. Mutatványaik egyike a szédítő magasságból hálóbá végrehajtott halálugrás volt. A két artista, bár igen jól keresett — nem tudott gazdálkodni a pénzzel, könnyelműek voltak és állandóan pénzzavarral küzdöttek. A hulla felismerésekor azonnal eszébe jutott a bűnügyi tisztviselőnek a vendéglős elbeszélése a madárfogásról. A hullát olyan helyen vetette partra a tenger, ahol a vasút közvetlenül a tengerpart mentén halad, mellette a kilométereken keresztül kifizített madárfogó hálóból, melyet a szökőár több helyen erősen megrongált. Ennek a helynek a közelében, kint a tengeren egy világító hajó volt, úgy hogy a helyet a robogó vonatról is pontosan fel lehetett ismerni.

len haragú főszolgabíró, aki a mellette állót pincérnek sejtve, nyakonvágta:

— Ügyetlen fráter, nem tud vigyázni? — kiáltotta és nem is sejtette, hogy a pincér helyett a szolgabíró járt rosszul! Az a szolgabíró, akinek már nyolc párbaja volt, aki most is rohanó léptekkel ment a sötétben segídeket keresni. Nagy igyekezetében rá is lépett amúgy magyarosan az első bálozó Ilike selyemcipőjére, aki fájdalommal kiáltott fel, táncosa az első haragú árnyék felé kapott:

— Héééé, vigyázzon! — mondta, de már tovább sodorta őket az általános kavarodás. A szolgabíró a sötétben utánanyúlt és kereső keze az első frakkot alaposan megcibálta:

— Zöldfülü barátom! Máskor válogassa meg szavait velem szemben! — Mondta az őszszakállú főispánnak...

Ebben a pillanatban gyulladt fel a villany. Mindenki hunyorogva nézett körül, a csataterre változott bálteremben. Eltűnt a nyugalom, a béke, a boldogság. A feldúlt arckban a villámló szemek elégtételt kerestek. A félrecsúszott nyakkendők, letaposott új cipők, nyaklevesektől égő arcok bosszúra éhesek és méltóak a sötétben lefolyt közelharcához. Nincs is tán annyi párbajegéd, ahány kellene a most keletkezett lovagias ügyekhez. A hölgyek ruhája a francia forradalmi viseletre emlékeztet, a bálterem hadszíntérhez hasonlít. Embercsoportok dugják össze fejüket, senki sem tudja pontosan, mi történt. Vége a zavartalan, mámoros báli hangulatnak, de vége van a mulatságnak is. Holnap a számonkérések napja lesz, most csak arra gondol mindenki, hogyan jusson innen mennél hamarabb haza?...

5.

Mihály bácsi visszakapcsolja az áramot.

Huncut mosollyal dörzsölgeti kezét és azt gondolja magában:

— Na, igazán kellemes perceket szerezhettem a bálozóknak!...

A bűnügyi tisztviselőnek már kész is volt a feltevése a gyilkosság elkövetési módját és a tettesek személyét illetően: a gyilkos J. C. volt, akinek holttestét a tenger partra vetette. Behatolt az áldozat fülkéjébe, megölte, magához vette a pénzes bőröndöt, kinyitotta a fülke ablakát és a cimborájával megbeszélte helyen, vagyis a világítóhajó megpillantásakor, kiugrott az ablakon a robogó expresszvonatból. Ez az ugrás az ő számára nem volt nagyobb teljesítmény, mint az a mutatványszám, amellyel éveken át esténként szórakoztatta a cirkuszok és varietészínházak közönségét. Nem számolt azonban a szökőár rombolásával, amely a hálókat több helyen széjjeltépte és halálra zúzta magát. Cinkosa — minden valószínűség szerint fivére —, aki lent várta, hogy a hálóból kiszabadítsa — a holttestet a tengerbe dobva, a pénzes bőrönddel odább állt. A további nyomozás ebből a feltevésből indult ki és sikerre is vezetett. Előkerült a fivér, aki eltűnt a fővárosból és különböző vidéki városokban szórta két kézzel a pénzt, mint dűsgazdag délamerikai ültetvényes, természetesen hamis útlevel és egyéb hamis iratok birtokában.

Ennek az esetnek a tanulsága abban rejlik, hogy nyomozás közben minden adatot, értesülést abból a szempontból kell elbírálni, hogy azt mennyiben használhatjuk fel céljainknál. Ne menjünk el semmi mellett, amíg azt a fentiek szerint el nem bíráltuk. Itt mindenesetre a szerencse is közbenjárt: az ugyanis, hogy a nyomozást vezető tisztviselő felismerte a halottat, mert azt történetesen már életében ismerte. Az esetet azonban enélkül is ki lehetett volna deríteni. Már a vendéglős fecsegésének szeglet kellett volna ütni a tisztviselő fejébe és arra kellett volna őt ösztökélni, hogy a tengerparton alaposan körülnézzen. Ennek során ki kellett volna alakulnia egy kis — a nyomozónál elengedhetetlen — képzelőerő birtokában, hogy a robogó vonatból való kiugrás nem tételezhető fel ugyan bárkiről, de igenis lehetségesnek látszik egy szakember — tehát pl. légtornász részéről. Fel kell tehát tételezni, hogy a tettes akrobata volt. A nyomozást ez a feltevés az artisták világa felé terelte volna, ami teljes biztonsággal elvezetett volna a C. testvérekhez.

*

A gyilkosság a legsúlyosabb bűncselekmény. A legtöbb államban halálbüntetés jár érte. Nem csoda tehát, ha a gyilkos mindent elkövet, hogy cselekménye súlyos következményeit elkerülhesse.

Külföldön, erdőben agyonütött erdész holttestére bukkantak. Az erdész holtteste mellett hevert noteszkönyve, amelyben reszkető írással a következő szöveg állott a felütött lapoldalon: „N. N. a gyilkosom“. N. N. a vidéken közismert orvvadász volt. Mivel egyéb terhelő adatok is szóltak ellene, elfogták. Lefolytatták ellene a büntetőeljárás és halálra ítélték. Kegyelmet kapott. Szerencsésére, de szerencsésére annak a bíróságnak is, amely elítélte. Egy gyermek az iskolában elbeszélte, hogy szülei igen gyakran verekednek és ilyenkor anyja az apját valami súlyos bűncselekménnyel vádolja és megfenyegeti, hogy fel fogja jelenteni. A gyermek elbeszélése a tanító fülébe jutott, aki értesítette erről a csendőrséget. Az apát, bizonyos G. nevű embert a csendőrség kikérdezte, aki hosszas kertelés után beismerte, hogy az erdészt annakidején ő lötte le és ő írta a noteszébe, szándékosan „reszkető kézzel“, hogy „N. N. a gyilkosom“, hogy ezáltal a gyanút „N. N.“-re terelje.

A nyomozás alkalmával természetesen feltűnt, hogy a kérdéses bejegyzés írása elűt a meggyilkolt erdész

(Bálint thts. felv.)

írásától, de az eltérést azzal a különbözőséggel magyarázták, amelyet természetesen az ép, egészséges és a haldokló ember írása között feltételezni lehet.

*

A halottnál vagy mellette talált ilyenféle feljegyzés persze nem mindig ilyen félrevezetési kísérlet, sőt fontos útmutatás is lehet a nyomozáshoz. Szolgáljon erre a következő példa. 1914. évben egy fiatal tanítónő nyaralt a stájerországi St. Katrein am Hauenstein nevű községben. A tanítónő egy szép napon egyedül kirándulást tett a közeli P. nevű hegyre. Az odavezető út részben erdőn, részben alpesi legelőn vezet keresztül. Az út első felében jobbra-balra akad itt-ott egy-egy tanya, de az út második fele felé a hegygerincen vezet és teljesen elhagyatott. Itt találtak rá a tanítónő holttestére. Fejszecsapásokkal ölték meg, óráját, szerény ékszereit és néhány koronát kitevő készpénzét el-

rabolták. Mellette hevert noteszkönyve, amelyben a felütött oldalon a következő szöveg állt: „nagyon félek, az út teljesen elhagyatott. Csak a hátam mögött jön egy erős, tagbaszakadt, rongyosruházatú, vörös körszakállas, favágó kinézésű férfi. Megpróbálok jól kilépní, hátha előnyt nyerek. Nem sikerült. Gyorsabban halad, mint én. Úgy félek. Most megpróbálok megállni és őt előrebocsátani. Hátha nincs is gonosz szándéka ellenem...“ Eddig szól a feljegyzés. A csendőrség ennek alapján látott hozzá a gyanúsítható személy kikutatásához és a tettest hamarosan kézre is kerítette egy környékbeli, vörös körszakállas favágó személyében, akitől a szerencsétlen meggyilkolt tanítónő szerény ékszerei és órája is előkerültek. Felakasztották. Primitív bűnöző volt, aki az előtte fekvő noteszkönyvet figyelemre sem méltatta, nem ismerte fel a veszélyt, ami abból reá származhat és gondtalanul heverni hagyta áldozata mellett.

Nagy hiba a nyomozásoknál egyes — egyébként tekintetbe jöhető — személyek tettességének lehetőségét csupán azért eleve elvetni, mert szeplőtlen múltjuk, társadalmi állásuk, jóhírnevük, vagyonuk stb. miatt őket „gyanun felül“ álló személyeknek tekintjük.

1933. június 16-án 14 óra tájban a wollbachi plébános átküldte M...r ottani gazdálkodó 14 éves kisleányát a közeli Lebenhan községbe, hogy az ottani jezsuita kolostorból ostyát hozzon.

Mivel a kisleány az esti órákban sem tért vissza Wollbachba, a plébános és a szülők aggódni kezdtek. A szülők keresésére indultak. Puhatólásaik során megállapították, hogy a kisleány 15 órakor ért Lebenhan községbe és ott először a jezsuita kolostor szomszédságában levő apácázárdába ment be. Itt elbeszélgetett az apácákkal és csak 17 órakor távozott innen. Ettől a pillanattól kezdve a kisleánynak nyoma veszett. A szülők bementek a jezsuita kolostorba is, de ott a kapus testvér — egy Dominikus nevű fráter — azt mondta, hogy a kisleány aznap nem járt a kolostorban. A csendőrség a szülők bejelentésére még aznap este nyomozást kezdett az eltűnési esetben. Ennek során átkutatták az egész környéket, beleértve a jezsuita kolostor kertjét is, mivel egy ottani gazda gyermekei azt adták elő, hogy az eltűnt kisleányt 18 óra 30 perckor a jezsuita kolostor kerti kapubejárata előtt látták. Más tanu, aki az eltűntet látta volna, nem akadt. A puhatólások egyelőre nem vezettek eredményre. Másnap a kora reggeli órákban egy apáca átment a jezsuita kolostorba, ahol a kertben, egy bokor alatt felfedezte az eltűnt kisleány holttestét. A kis hulla helyzete, ruházatának állapota, valamint a fején tátongó lött seb világosan mutatták, hogy bűncselekménynek esett áldozatul. A tettes először erkölcsstelen merényletet követett el ellene és azután a fejére irányzott lövéssel megölte. A bűncselekményt azonban semmi körülmények között sem követhették el ott, ahol a hullát megtalálták, mert a kolostorkert átkutatása alkalmával előző este a csendőrség ezen a helyen is kereste az eltűntet és a vérvonások is hiányoztak. A hullának tehát az éj folyamán kellett oda kerülnie. Figyelembe véve azt, hogy a kolostor kertjét 2½ méteres kőkerítés övezi, a kapuk pedig állandóan zárva vannak, kézenfekvő volt az feltevés, hogy a hullát az éj folyamán valaki csakis a kolostor épületéből hozhatta ki és rejthette a kertben a bokrok alá. Ha ez a feltevés megállta a helyét, akkor ebből viszont azt kellett következtetni, hogy a tettest a kolostor lakói körében kell keresni.

A további nyomozást most már a nürnbergi bűnügyi rendőrség vette át. A bűncselekmény elkövetési idejében a kolostorban mázólo munkások dolgoztak. A rendőrség gyanúja ezek ellen irányult. Ezek egyikét le is tartóztatták, de azután kénytelenek voltak őt szabadon engedni és az ellene felmerült gyanút elejteni, mert kétséget kizáró alibit igazolt. A nyomozás a kolostor rendes lakóinak, tehát a rend tagjainak bűnösségére egyáltalán nem is gondolt, mert ezeket „gyanun felül álló“ személyeknek tekintette. A nyomozás egyelőre holtpontra jutott. Ebben a helyzetben a csendőrség a helyi S. A. (S. A. = Sturmabteilung, a német nemzeti szocialista párt egyik pártalakulata) bevonásával a kolostort és a kertét újból, alaposan átkutatta. A kutatás során a kolostor vendégszobájában, mely a kolostormúzeum helyisége mellett fekszik, a szobában álló cserépkályhában egy régimódi pisztolyt találtak.

(Terzerol = tölcseres pisztoly.) A vendégszoba padlóját borító szőnyegeken vérvonások voltak. Ez a lelet és megállapítás most már kétségtelenné tette, hogy a tettest a rend tagjai között kell keresni és azt is valószínűsítette, hogy a bűncselekmény elkövetésének színhelye a kolostor vendégszobájával azonos. A gyanúsítható személyt azonban a nyomozás — bár már két hete tartott — nem tudta a rendtagok közül kiválasztani. Ebben az időpontban a nürnbergi bűnügyi rendőrséghez befutott egy névtelen levél, amelyben egy magát meg nem nevező egyén azt írta, hogy a gyilkoságot a rend egyik tagja követte el. A levél úgy volt megfogalmazva, mintha a levél írója gyóntatás alkalmával szerzett volna tudomást a titokról, és a levélíró könnyíteni akart volna a lelkiismeretén, anélkül, hogy a gyónási titoktartás kötelezettsége ellen vétene.

A bűnügyi rendőrség abból a feltevésből kiindulva, hogy a levelet csakis a kolostor valamelyik tagja írhatta, íráspróbát vett az összes rendtagoktól és azokat a névtelen levéllel való összehasonlítás céljából írásszakértőknek adta át. Az írásszakértők kétséget kizáróan kimutatták, hogy a névtelen levelet Dominikus fráter, a kolostor kapusa írta. Nyolc órán át tartó kikérdezése során a bűncselekmény elkövetését beismerte. Előadta, hogy a kisleányt ő eresztette be a kolostorba és a látogatószobába vezette be, mert a káplán — aki az ostyát kiszolgáltathatta volna — nem volt az épületben. A kisleány ott várakozott. Néhány perc múlva Dominikus visszament a látogatószobába és onnan a kisleányt felcsalta a kolostor-múzeumba azzal, hogy ott érdekes dolgokat mutat neki. A kisleány mitsem sejtve, vele ment. A múzeum mellett levő vendégszobába érve, a leányt földreteperte és erőszakoskodott vele. A kisleány sívalkodni kezdett, mire két kézzel addig szorongatta a torkát, amíg el nem csendesedett. Közben az áldozat magához tért, nyöszörögni kezdett, mire Dominikus átment a múzeumba a pisztolyáért és azzal a leányt fejbelőtte, hogy az árulójává ne válhasson. A holttestet a vendégszobában hagyva, a szobát bezárta és a nap hátralevő részében úgy végezte napi munkáját, mintha mi sem történt volna. Midőn áldozata szülei este leányuk után érdeklődtek nála, szemrebbenés nélkül mondta, hogy a leány nem járt itt. Mint kapusnak kötelessége volt a kolostor összes szabadba nyíló kijáratait 21 órakor lezárni és a kulcsokat a főnöknek beadni. Aznap este az egyik, kertbe vezető ajtót nyitva hagyta és éjjel tájban a hullát a kertbe cipelte a bokrok alá, ahol másnap reggel meg is találták. A pisztolyt — melyet néhány héttel azelőtt azért vásárolt, hogy azzal a kolostorkertben verebeket lövöldözzön — a vendégszoba kályhájában rejtette el, a vendégszoba szőnyegeit pedig a legjobb tudása szerint megtisztította a vérvonásoktól. A névtelen levelet ő írta. Súlyos lelkiismeretfurdalásai voltak, olyan lelkiismeretfurdalásból élt, hogy annak enyhítésére kellett valamit tennie. Így támadt az az ötlete, hogy a névtelen levelet megírja, még annak veszélyére is, hogy az esetleg az ő tettességének leleplezéséhez vezet.

Érdekes, hogy egy tanu, aki a nyomozás elején sokat segíthetett volna a nyomozásnak, csak akkor jelentkezett a csendőrségen, amikor már híre ment az egész környéken, hogy a gyilkos csakis a rendtagok egyike lehet. Ez a tanu 18 és 19 óra között elhaladt az utcán a kolostor előtt és a kolostor épületéből éles gyermeksikoltást hallott. A tanuzástól való irtózás a

falusiak előttünk is ismert jellemvonása, amely már sok nyomozást hiúsított meg. Az is tapasztalati tény azonban, hogy ha az első időben a falusiak teljesen elzárkóznak is, később a nyelvek megoldódnak és ha tanu nem is jelentkezik önként vallomástételre, az, amit az ügyre vonatkozólag tud, a pletyka szárnyán elterjed az egész faluban. A jó csendőr ezt tudja, számol vele és ki is aknázza.

*

A gyilkosságok egyik igen veszedelmes fajtája — amely nálunk hála Istennek nem igen fordul elő — az úgynevezett „ámokfutás“. Ez általában a trópusok színes lakói között, de főleg Jáva szigeten és a többi keletázsiai szigeteken elég sűrűn előforduló eset. Az ámokfutás valami hirtelen fellépő elmebaj. Az az ember, aki pl. az előbb még békésen üldögélt valahol, hirtelen felugrik, kést vagy tört ránt, futásnak ered és mindenkit — barátot, ellenséget, aggot, gyermeket — válogatás nélkül leszúr, aki az útjába kerül. Ezt egészen addig folytatja, amíg a megtámadottak védekezés közben agyon nem verik, vagy másképpen ártalmatlanná nem teszik. Az ámokfutó a gyarmati törvények értelmében törvényen kívül álló személy, tehát bárki elpusztíthatja.

1933. júniusában pl. Sumatra szigetén, Palembangban egy bennszülött lakodalmon egy ámokfutó 12 lakodalmas vendéget agyonszúrt, 12 vendéget pedig súlyosan megsebesített. A többi vendégek az ámokfutót védekezésük közben életveszélyesen megsebesítették.

A bűnöző ember leleményességére és arra jellemző, hogy a bűnöző mindent a bűnözése szolgálatába igyekszik állítani, az, hogy rájöttek a hatóságok, hogy egyes bennszülöttek csupán megijátsszák az ámokfutót, hogy ellenségeiket büntetlenül láb alól tehessék. Ha a bíróságokhoz kerültek az ilyenek, a beszámíthatóságot kizáró okra hivatkoztak.

Hogy ez többé elő ne fordulhasson, az angol és holland gyarmati igazságszolgáltatás kimondta, hogy az ámokfutó minden körülmények között felelős büntetőjogilag a tetteiért, tehát beszámíthatóságot kizáró ok megállapítása nem helyénvaló. Azóta az „ál-ámokfutók“ kivesztek.

*

Súlyos bűncselekmények esetén a nyomozásnak igen sokszor úgynevezett tömegintézkedéseket kell tenni az eset kiderítése érdekében.

Ilyenek lehetnek: átkutatások (razziák), pl. vidéken erdőrészek átkutatása, fegyveres csavargók, útonálló felbukkanása esetén, városokban azoknak a helyeknek tömeges átfésülése, ahol az alvilági társadalom tagjai megfordulni szoktak, vasúti-, hajóállomások, repülőterek nagyobb erővel való megszállása, hogy a gyanúsított szökése megakadályozható legyen stb. A pesthidegkúti rablógyilkosság nyomozása közben pl. azoknak a tanuknak a vallomása, akik a tettest a menekülése közben látták, eltérő volt a gyanúsított ruházatát illetőleg. Így pl. egyes tanuk azt állították, hogy a gyanúsított sportsapkát viselt, míg mások azt erősítették, hogy a gyanúsított fején puha kalap volt, de eltérően jelölték meg a ruházatának színét is. A nyomozás emberei először a tanuvallomás lélektanából jól ismert tanutévedés fennforgására gondoltak, később azonban felmerült az a gyanu, hogy a tettes menekülés közben átöltözött. A tettesnek menekülése közben át kellett jutnia a pesthidegkúti völgyet a solymári völgytől elválasztó hegyvonulaton. A hegyen innen kalappal,

a hegyen túl már sportsapkával látták őt a tanuk. Ebből azt lehetett következtetni, hogy a tettes valahol a hegyen, a hegyen átvezető út mentén (úthoz volt kötve, mert kerékpáron menekült), az erdős részekben rejthette el az átöltözés előtt viselt ruhát és kalapot. Ezek kézrekerítése fontos volt, mert a tettes ezeket viselte a bűncselekmény elkövetésekor, tehát rajtuk a bizonyításra felhasználható nyomok is lehettek. Az átkutatandó terület meglehetősen nagy volt, ezért tömegintézkedésre volt szükség. A nyomozás vezetője ezért a pesthidegkúti elemi iskola tanítóját kérte fel, hogy az iskolásgyermekeket bocsássa a nyomozás rendelkezésére. Ez meg is történt és a kérdéses területet az iskolásgyermekekből alakított csatárlánc, járőrök vezetése mellett, átkutatta. Az átkutatás teljesen veszélytelen művelet volt, mert a tettes abban az időben már az örs őrizetében volt. Eredményt nem sikerült elérni, pedig az elrejtett ruházat valóban ott húzódott meg a kérdéses területen, egy bokor alatt. (Ezt a gyilkos, aki az utolsó pillanatig még azt is tagadta, hogy valaha még csak a vidéken is megfordult volna, közvetlenül kivégzése előtt, a siralomházban ismerte be. Útmutatásai alapján később egy járőr a megjelölt helyen meg is találta.) Eredetileg tervbe volt véve, hogy az iskolásgyermekek az átfésülést nemcsak odafele, hanem megegyeszer visszafelé is végrehajtják. Ez a második átfésülés — sajnos — időhiány miatt elmaradt (besötétedett), pedig — a később megismert lelőhelyet tekintve — minden bizonylan eredménnyel járt volna és a siker az intézkedés helyénvalósága és célszerűsége mellett tanuskodott volna.

Közegészségügyi ismeretek.

Hogyan terjeszti a járványt az ember?

Írta: Dr. PUTNOKY ISTVÁN.

(2. közlemény.)

Az előző közleményben megismerkedtünk a rovaroknak járványterjesztő szerepével. Láttuk azt, hogy az élősdű rovarok milyen úton juttatják be az egészséges ember szervezetébe a különböző kórokozókat és rámutattunk azokra a módzatokra, ahogyan ezek ellen eredményesen küzdeni lehet. A rovarok viszonylagosan kevés megbetegedést visznek át, ezzel szemben nagyarányú az a fertőzés, amikor emberről-emberre terjed a járvány.

Nézzük, milyen módon fertőzheti a beteg, embertársait?

A fertőzéshez — amint azt tudjuk — megfelelő számú baktérium szükséges. A baktériumokat a megbetegedett ember váladékában, bélsarában, vizeletében találhatjuk meg. Ha ezekkel az egészséges ember valamilyen úton-módon, közvetve, vagy közvetlenül érintkezésbe kerül s a baktériumoknak módjuk van az egészséges szervezetbe kerülni és ott elszaporodni, úgy fellép a megbetegedés.

Az olvasók ezekre a megállapításokra talán legyintenek egyet és azt mondhatják, hogy ilyen módon igen könnyű a járvány ellen védekezni, mert végeredményben senki sem fog gusztustalan és undorító váladékkal érintkezésbe jutni. Az ember ettől ösztönösen irtózik, így a védekezés szinte természetes, magától értetődő.

Ha ez így lenne, akkor nem volna járványtani probléma, nem pusztulnának el százezrek különböző fertőzésekben és mindenki egészséges lenne a földön.

A hiba ugyanis ott van, hogy a fent ismertetett emberi váladékok sokfelé eljutnak. Elviszi őket a víz, rovarok, rátapadnak az evőeszközökre, használati tárgyakra s ilyen módon számtalan lehetőségét nyújtják a fertőzéseknek.

Ahhoz, hogy a kérdést világosan láthassuk és át tudjuk tekinteni, röviden fel kell sorolnunk a gyakori és jobban ismert fertőző betegségeket s azok terjedési módjait. Ha ezeket megismerjük, azonnal látni fogjuk, hogy melyik megbetegedésnél miképpen védekezhetünk ellenük.

1. Kolera.

A kolerában megbetegedett ember vékonybelében a kolera kórokozói megtámadják a vékonybél sejtjeit s azokat elpusztítva, felszívódik a szervezetbe. Az eredmény hányás, görcs, hasmenés, ami a halál beálltáig tart. A hányadék, ürülék nagymennyiségű kolera kórokozót tartalmaz, így ezek útján a fertőzés tovább terjed.

Mi ennek a terjedésnek útja?

A beteg ürítés után tisztálkodik s közben kezére tapadhat bélsár, amiben már bőséges mennyiségű kórokozókat találunk. Bepiszkolódhat a ruhanemű is, mely szintén közvetett járványterjesztő lehet. De talán a közvetett terjesztők közül a legnagyobb szerepet a víz játsza. A vízben a kolera kórokozói nem pusztulnak el, hanem vígan élnek, sőt szaporodnak is. Ha pl. egy kút fertőződött kolera bacilussal, abból kirobbanásszerűen törhet elő a járvány, mert a vízből a mit sem sejtő emberek nagyszáma olthatja szomját.

Hamburgban 1892-ben óriási kolerajárvány dühöngött. A járvány máról-holnapra robbant ki s a betegek ezrei pusztultak el. A vizsgálat megállapította, hogy a központi vízellátás medencéi fertőződtek meg!

Magyarországon az első kolerajárvány 1831-32-ben volt. Addig ezt a betegséget hazánkban nem ismerték. 1830-ban tört ki Orosz- majd Lengyelországban. A magyar hatóságok azonnal lezárták a határt és minden óvintézkedést megtettek a járvány behurcolása ellen. Hiába volt minden erőfeszítés. Egy bukovinai házaló zsidó behozta Máramaroszigetre s ez a Tiszán sőt szállító egyik tutaj ruténjeit megfertőzte. A tutaj leúszott Tiszaujlakig, ahol már a megfertőzött rutén tutajosok egyikén kitört a megbetegedés és rövidesen meghalt. Megbetegedtek társai is és ezek fertőzték a tiszaujlakiakat. A lakosság annyira megrémült, hogy a világ négy tája felé futva az országba, hihetetlen gyorsasággal hurcolta a járványt, mely 536.517 embert fertőzött, akik közül 237.641 pusztult el.

Másodszor 1835-ben volt nálunk kolerajárvány. Halálzási aránya kisebb volt az előzőnél, csak 42.938-an pusztultak el.

A 48-as szabadságharc idején az orosz hadsereg fertőzte meg az országot. A halálesetek hatalmas tömegét még csak közelítőleg sem tudják. Egyetlen biztos adat van Debrecenből, ahol 2000 ember halt meg. Ebből hozzávetőleges képet kaphatunk a rettenetes pusztításról.

1853—54-ben 30.000, 1866—67-ben 70.000, 1872—73-ban 290.000 ember pusztult el kolerában s ma is — ha csak egészen ritkán és szétszórtan is — előfordul néha egyes kolerás megbetegedés.

A járvány terjesztője az ember ürüléke, hányadéka, vizelete, fehérműje és használati tárgyai. A védekezés ennek alapján adva van.

A beteget el kell különíteni, vizeletét, hányadékat, ürülékét oltott mésszel, karbolsavval azonnal le kell

önteni, ruhaneműjét (ágyneműjét) szódás vízben ki kell főzni.

Abból a községből, ahol a kolera felütötte a fejét, piszkos ruhaneműt, ételeket, italokat kivinni szigorúan tilos. Az egyik törvényhatóság a másikat azonnal köteles értesíteni s a kolera állásáról minden héten jelentést kötelesek tenni a minisztériumnak. Vásárok betiltandók.

Ezen általános érvényű rendelkezésen kívül az óvóintézkedések másik részét a hatósági orvos végzi (elkülönítés, vizsgálatok, védőoltások, stb.).

2. Torokgyík.

A diphteria vagy ahogyan általánosságban hívják „torokgyík“, ősrégi gyermekbetegség. A gyermekek ezreit pusztította el s nálunk Magyarországon — 1890-től, amikor erősebben tört ki a járvány — évente 14.000—34.000 gyermek halálát okozta. A járvány azóta is állandóan tart s évenként többszáz gyermek pusztul el annak ellenére, hogy védőoltásokkal és komoly hatású szérumokkal küzdenek ellene. A halálozás okát — különösen vidéken az egyszerűbb lakosság körében — abban kereshetjük, hogy későn fordulnak orvoshoz, azt gondolják, hogy csak egyszerű torokfájásról van szó, s így a fejlődő betegséget nem veszik komolyan. A diphteria esetében azonban csakis akkor számolhatunk gyógyulással, ha a mentőoltást idejében adjuk, amikor a bacillus méreganyaga a szervezetben még nem tudja kifejezteni a romboló hatását.

A diphteria az a betegség, mely kizárólag emberről-emberre terjed. A fertőzés útja leggyakrabban a csók, ráköhögés, fertőzött kéz, játékszer, evőeszköz, ágynemű.

A diphteria megbetegedési helye a torok. Innen érthető, hogy a csókkal, ráköhögéssel terjed, mert mindkét esetben a szájüregben lévő fertőzött és diphteria bacillust tartalmazó nyál kerül át az egészséges emberre. Köhögéskor a levegőre kerülő finoman elporlasztott nyálcseppek kerülnek a kézre, játékszerre és ágyneműre s mivel a diphteria bacillus a kiszáradást jól bírja, az előbbi tárgyakra rászáradt apró nedvségcseppek sokáig megtartják fertőző tulajdonságukat.

A diphteria terjesztője az iskola, a nedves, sötét, zsúfolt lakás és a szenny.

Legfontosabb felvilágosítanunk a lakosságot arról, hogy ha a gyermek torokfájásról panaszkodik, azonnal hívjanak orvost, ne késlekedjenek és ne vegyék könnyelműen a dolgot, mert az igen könnyen gyermekük életébe kerülhet.

Ha viszont a megbetegedés bekövetkezett, gondosan kell fertőtleníteni a beteg használati tárgyait s a gyermekét szigorúan elkülönítve kell ápolni.

3. Hastífusz.

A hastífusz ősidők óta pusztítja az emberiséget. Nálunk 1892-től kezdve évenként 5—10.000 ember pusztult el benne. Sajnos, még ma is évenként legalább 1000—1500-ra tehető azoknak a száma, akik hastífuszban pusztulnak el. Ezen az átlagon felül a világháborúban jóval magasabb halálzási szám mutatkozott, mert a nagyobb tömegekben élő emberek között különösképpen jó terjedési lehetőségekkel kell számolni.

A tífusz kórokozója a tífuszbacillus, ellentálló a külső behatásokkal szemben. A szájon keresztül jut be a szervezetbe s a belekben fejti ki fertőző hatását, minek eredményeként a belek elvékonyodnak, magas láz s a szervezet teljes legyengülése következik be. A

tífuszos beteg bélsara és vizelete nagymennyiségű tífuszbacillust tartalmaz. Ezek fertőzhetik az ivóvizet. Az ivóvíz fertőzöttsége az, amely a járvány elterjedésében a legfontosabb szerepet játsza. A bélsár és vizelet, valamint a szennyezett ivóvíz révén fertőződhetnek a nyersen fogyasztott zöldségek (saláták stb.) és gyümölcsök, melyet fertőzött kézzel fogdoshatnak össze, vagy tífuszos vízzel moshatnak meg stb. A rovarok tífusz-átvivő szerepe (légy) és más élősködők (bolha, poloska) valószínű áthurcolási készsége még csak fokozza a járvány terjedését.

Külön ki kell térnünk a bacillusgazda szerepére. A tífuszból felgyógyuló betegek, igen hosszú ideig — éveken keresztül — üríthetnek bélsarukkal és vizeletükkel tífuszbacillusokat. Természetes az, hogy a felgyógyult és egészséges ember sokkal kevésbé vigyáz az állandó tisztálkodásra, elkülönítve nincsen, mindennapos munkájának elvégzése közben számtalan módja és alkama van arra, hogy öntudatlanul fertőzze környezetét és használati tárgyait. A tífuszból felgyógyult beteget hosszú ideig kellene orvosi ellenőrzés alatt tartani, hogy bacillus ürítését, illetve annak megszüntét figyelemmel lehessen kísélni.

A másik bacillusgazda még az előzőnél is veszélyesebb. Vannak emberek, akik soha tífuszmegbetegedésen nem estek át s mégis szervezetük, illetve bélrendszerük telve van tífuszbacillusokkal. Természetes, hogy ilyen esetben a vizelet is nagymennyiségű kórokozót tartalmaz. Az ilyen bacillusgazdáknak fogalmuk sincsen arról, milyen veszélyesek embertársaikra, amiből következik, hogy minden óvórendszabályok figyelmen kívül hagyása mellett élnek és érintkeznek embertársaikkal.

Felkutatásuk szinte lehetetlen. Minden embernél széklet és vizeletvizsgálatot végezni képtelenség. Inkább csak akkor lehet sikeresebben utána nyomozni, ha már a járvány kitört.

Gondoljunk arra, hogy egy bacillusgazda vidéken tehenet fej, keze fertőződött s ettől a fejkor beszenyeződik a tej. A tífuszbacillusok elszaporodnak a tejben, amit bevisznek a városba, ott összeöntve tiszta bacillusmentes tejjel, azokat fertőzik. A fertőzött tejet kannába öntve kihordják a városban. Amerre a tejeskocsi megy és kiméri a félliter tejmennyiségeket s minden olyan családnál, ahol a tejet forralatlanul fogyasztják el, fellép a tífusz. A tisztiorvosi hivatalban a város részletes térképén megjelölik azokat a házakat, ahol a tífuszmegbetegedés történt s ezekből a fertőzési pontokból meg tudják állapítani, hogy a járványt a tej, víz, vagy más élelmiszer idézte-e elő?

A bacillusgazdák közül az orvostudomány különösen kiemeli az amerikai „Tífuszos Mária” esetét. Tífuszos Mária szakácsnő volt és ahol állást vállalt, ott bizonyos idő után fellépett a tífusz. Hosszú éveken keresztül fertőzte a családokat anélkül, hogy ki tudták volna deríteni okát. Végül is a szakácsnő maga vezette nyomra a hatóságokat, mert azokon a helyeken, ahol a tífuszt bevitte a családba, nem sokáig maradt, hanem felmondott és másutt vállalt állást. Ez a gyakori állásváltoztatás vezette helyes nyomra a hatóságokat, s meg tudták végül állapítani, hogy a szakácsnő bacillusgazda, soha nem volt tífuszban s mégis székletében, vizeletében nagymennyiségű tífuszbacillust hordoz.

A tífusz elleni védekezés első legfontosabb pontja a megbetegedett vizeletének, székletének gondos fertőtlenítése, amit oltott mésszel vagy más szerekkel érhetünk el.

A betegápolók gyakran mossanak kezet és főzzék ki a beteg használati tárgyait, fehérneműjét, ágyneműjét szódás vízzel.

Célszerű a betegség kiállása után orvosi vizsgálatnak alávetni úgy a beteget, mint hozzátartozóit, hogy nem hordoznak-e magukban továbbra is tífuszbacillust.

Ne együnk mosatlan gyümölcsöt, ne igyunk forralatlan tejet. Járvány idején forraljuk fel előbb mindig az ivóvizet, hogy az esetleg belekerült tífuszkórokozókat elpusztítsuk.

4. Vérhas.

Régi járványos megbetegedése az emberiségnek. Már a római és arab orvosok ismerték s a betegséget részletesen le is írták.

A betegség — hasonlóan a tífuszhoz — bélbetegség. A vérhas bacillusai bejutva a szervezetbe, a bélben elszaporodnak, erős hasmenést idéznek elő, amikor a híg széklet mellett vér is ürül. A világháború negyedik esztendejében (1918) 12.000 katona pusztult el vérhasban.

A vérhas a zsúfoltan élő emberek között terjed a legjobban. Zsúfolt lakásokban, laktanyákban, várakban, fogolytáborokban üti fel a fejét, ami olyképpen magyarázható, hogy az ilyen zsúfolt helyeken élel és a tisztálkodás hiányában szenvedő emberek könnyen átviszik egymásra a fertőzést, amit fokoz az a lehetőség, hogy a beteg igen sokszor ürít székletet, amelynek révén a járvány könnyen terjed tovább.

Meg kell említenünk azt is, hogy a vérhas kórokozója sokáig él az ivóvízben s a nyers élelmiszerekre tapadva, ugyancsak sokáig megtartja fertőző képességét.

A védekezés ellene ugyanaz, amit a tífusz utolsó szakaszaiban leírtunk (széklet fertőtlenítés stb.)

Védőoltásokkal is védekeznek ellene.

(Folytatjuk.)

Eltévedt járőrök.

Írta: ROVÁS ROVÓ.

Tévedni emberi dolog. Megtévedni szerencsétlenség. Eltévedni baj. Most az eltévedésről lesz szó.

Valamikor gyermek koromban gombászni voltam az erdőn. Néhány magamformájú suhancsal élveztem az erdőjárás örömeit, amiről annak, aki nem próbálta maga is, fogalma sincs. Még csak pár száz méternyire voltunk benn az erdőben, mikor nem messze tőlünk, borzalmas ordítás rezegtette meg a fák közt a füledt, páras levegőt. Egy oláh szolgalegény csinálta a zajt, aki egy Büti nevű falunkbeli gazdánál szolgált, s azért ordított olyan kétségbeesetten, mert gombászás közben eltévedt.

— Elveszttem hé! Büti Józsi szóga! Keresem a keserű gomba!!! — Így harsogott a kétségbeesés éneke, amelyből kicsendült a hatványozott borzalom, olyan keserűen, szívhezszólóan, hogy odaillett volna Jeremiás prófétához. (Ez onnan jutott eszembe, hogy akkortájtban prédikálta a főtisztelendő úr, hogy ez a Jeremiás próféta, amikor a zsidókat valami nagy kár érte, annyira jajgatott, hogy az Úr meghallgatta. A prédikáció értelmét azután a jámbor hívek, mikor a templomból jöttek ki, felé megtárgyalták, én pedig odafülektem, mit beszélnek a nálam okosabbak, így tudtam meg azután a kegyes beszélgetésből egész bizonyossággal, hogy Jeremiás próféta olyan hangosan jajgatott, hogy felhallatszott az

épig.) — Megkerestük hát a szolgálégényt. Ez volt az első ember, akit eltévedve láttam. Mikor megmutattuk neki a falu felé a helyes irányt, nem akarta elhinni, úgy meg volt már kergülve és erővel a faluval ellenkező irányban akart újra a sűrűnek nekimenni. Ez azóta sokszor eszembe jutott, mikor eltévedtem.

Amíg a csendőr meg nem próbálja, el sem hinné magáról, hogy ő is eltévedhet. Hiszen az őrskörlet minden csendőr ismeri, ezenkívül térkép is van nála. Tud tájékozódni a nap, az óra, a sarkcsillag után, azonkívül pedig hát mi csendőrök nem Budapesten nőttünk fel, így tájékozódás tekintetében sem vagyunk olyan „setítek“, mint a városi ember, aki nem tudja megkülönböztetni a „Kaszás“ csillagot a „Göncöl szekér“-től, vagy a hajnalcsillagot a „Fiastyúk“-tól, vagy „Sánta Kati“-tól. Meg ezer más mód is van még a tájékozódásra, árkok, patakmedrek, vízfolyások iránya, a fák szélmentiben való meghajlása, napraforgótányérok állása, kakaskukorékolás, kutyaugatás megfigyelése, meg csak a jó ég tudná mind, hogy mi nem. A csendőr pedig ezt mind megtanulja. Mindamellet, ha nem is olyan sűrűn, mégis eltéved nemcsak az egyes csendőr, hanem a csendőr-járőr is.

Tudni kell még, hogy az eltévedések rendszeresen olyankor történnek, amikor az időjárás nem rendes, vagy változás készül az időjárásban. Szél, esős idő, köd, havazás szokott lenni, amikor a csendőr eltéved. (A baj nem jár egyedül.) De mesélik a legszebb holdsütésben, sőt fényes nappal is.

Mikor a csendőrijárőr síma tollbokrétával, élesre vasalt nadrágban, fényes szíjazattal, csillogó kalapcímerrel kijön a laktanyából, maga sem hinné, hogy csak egy kis köd, meg egy kis elbandzsalgás kell és egész éjjel úgy fog jönni-menni, mint a zsidóban a fájdalom. Nem ismeri meg azt a helyet, ahol már százszor járt, és rendszeren mindég visszatér valamelyik tereptárgyhoz, akármilyen irányban távolodik el tőle. Reggelre nincs vasalt nadrág, a tollforgót a szél, meg a galyak megborzolják, a kalapcímer megzöldül, a szíjazat sáros, a ruha csatakos lesz, a térdek rogyadoznak, a szemek az álmatlanságtól kimerednek és zavarosak lesznek, s ha legalább két napos szakáll is van, olyan elvadult kinézetet kap a csend és rend éber öre, hogy a legelvetemültebb gonosztevő is megirigyelhetné.

Minden őrskörletben vannak olyan helyek, legtöbbször legelőkn, réteken, szántóföldeken, erdőkben ritkábban, amelyről a lakosság babonás történeteket beszél, mert sokan eltévednek ott. Kisértetekről, gonosz szellemekről beszélnek, akik az odatévedőket elvezetik. A valóságos ok pedig az, hogy azok a helyek, ahol gyakran tévednek el, rendszeren a talaj egy bizonyos pontja felé lejtnek és rossz látási viszonyok mellett, az ember lába önkéntelenül arra fordul, amerrefelé a talaj lejt, mert arra könnyebb menni. Ezért van, hogy az eltévedettek rendszeren valamelyik tereptárgyhoz, — házakhoz, kutakhoz, fákhoz, stb. — félóránként visszatérnek és az erdőben eltévedettek is azért nem tudnak kijutni az erdőből, mert nem egyirányban mennek, hanem körben járnak. Tény, hogy minden eltévedt ember körben jár.

Próbacsendőr koromban az avasfelsőfalui őrskörlethez tartozó Vámfalu határában szép holdvilág mellett estétől hajnalig jártunk egy nyir- és égerbokrokkal borított legelőn, s minden félóránként visszatértünk egy kúthoz, amelyen veder nem volt, s a kútgém a kútostort magasra emelte. Bármerre indultunk el az átkozott helyről, félóránként járás után feltűnt a magasra tartott kútostor.

Rövid pihenés és némi káromkodás után mindég más-más irányban indultunk el tőle, de félórán belül mindég csak újra oda lyukadtunk ki. Ha a bokrok nincsenek, a holdfényben megláttuk volna a Mike hegyet, vagy valamelyik falu tornyát, de így reggelig kóvályogtunk, amikor egyik kecskepásztor vezetett ki bennünket. A falutól nem voltunk messzebb egy kilométernél.

A szatmármegyei homokon, a nagydobosi őrskörletben egyfelől Vitka és Nyirmada, másfelől Ilk és Nagydobos közt van egy útkeresztelés, amelynek a Nyirmada és Ilk közti befogójában feltétlenül eltéved akárki, aki egy kis ködben, csepergőben vagy havazáskor le mer menni az útról. Egyik Szilveszterről újévre virradó éjjelen egész éjjel itt keringőzött egy nagydobosi járőr, amelynek már este be kellett volna vonulnia. Akkor éjjel havazott. A legérdekesebb az volt a dologban, hogy a járőrrel keringőzött egész éjjel egy juhász is, akivel ott szembetalálkoztak és akit megkértek, hogy vezesse ki őket az útra. Tudnillik, mikor összetalálkoztak vele, már az is el volt tévedve, csak még nem tudta.

Dehát, hogy is esik meg egy ilyen eltévedés? Eleinte minden megy rendszeren, jó kerékvágásban. Mikor azután már sokaljuk, hogy még mindég nem látjuk ezt vagy azt a tereptárgyat, kezdjük sejteni, hogy itt valami nincs rendben. Biztosak csak akkor vagyunk benne, hogy eltévedtünk, mikor visszaérünk valamelyik olyan tereprészhez vagy tereptárgyhoz, amit már egyszer elhagytunk Példának okáért egy egész esetet elmondok.

*

A most visszatért szatmármegyei avasi hegyek közt van egy eldugott falu, Komorzán, amelynek a határában van a Holb nevű legelő, ahol szintén el szokott tévedni boldog, boldogtalan. A világháború előtti időkben ott szolgált egy Kampó nevű őrmester, mint őrsparancsnok, aki igen tréfakedvelő ember volt. Űgyszintén ott szolgált egy Káprár Flórián nevű öreg csendőr is, aki szintén kedvelte a jó tréfákat, mellékesen a testület legnagyobb hazugja volt, és úgy a parancsnoka, mint a bajtársainak szent meggyőződése volt, hogy akkor se tudna igazat mondani, ha akarna. Egyik szeptemberi éjjel, mikor esténként már kis őszi ködök szállanak a völgyekre, Kampó őrmester úr és Káprár csendőr címzetes őrsvezető úr együtt járták a Holb legelőt. Most jut eszembe, hogy a Káprár őrsvezető úr tulajdonságait nem soroltam fel teljesen, mert a több más közt még az a tulajdonsága is megvolt, hogy aludni hihetetlenül szeretett és tudott is, és vele esett meg, — ha ugyan hihetünk Kampó őrmester úrnak, aki vele szemben talán elfogult is volt, — hogy nem egyszer végigportvázta a körlet mélyen aludva... Igaz-e, nem-e, — azt Kampó tudja, én hallottam csak. Ezt Kampó őrmester úr minél többször elbeszélte a csendőrök előtt, tehát mintegy hivatalos helyről jött, így ne is nagyon kételkedjünk benne, utoljára is valakinek csak kell néha igazat mondani még akkor is, ha a komorzáni őrsön szolgál.

Portyázták tehát a Holb mezőt és Káprár megszólalt:

— Ez az idő most csudálatosképpen elálmosított. Álmos vagyok!

— Ez nem ujság, — mondta Kampó őrmester úr, aki mint őrsparancsnoka és járőrvezetője Káprár őrsvezetőnek, e kettős előjárói minőségében elejét akarta venni annak, hogy Káprár pihenő tartására tegyen javaslatot. — Nem emlékszem — mondta még —, hogy

lett volna olyan idő, amióta maga él, ami magát el ne álmósította volna. Tehát valami újabbat!

— Tessék meghinni, őrmester úr, csak ez az esőre hajló idő teszi! Eső akar lenni, ez biztos!

— Ha mindég eső lenne, amikor maga álmos, nád nőne a kémények tetején is! Vagy még egy vízőzön lenne. — De Káprár nem lehetett kiverni a sodrából:

— Amott a Doros bácsi tanyáján nagyon jó kispihenőt lehetne tartani az isztinában! — mondta Káprár meggyőzően. Majd sóvárogva hozzátette:

— Két bunda is van!

— Gyerünk! Majd alhat, ha meghal!

Le volt fujva a pihenő, mit tehetett Káprár őrsvezető, minthogy ment, mert menni kellett. Parancs — parancs! Nem volt ő rossz katona és eszébe sem jutott volna ezért haragudni. Parancs, hogy nem lesz alvás míg haza nem érünk, hát nem lesz alvás! Hanem azért a pihenő mindég furta az oldalát. Milyen jó is lett volna csak egy órácskát is szundítani a jó meleg bundában.

— Istenem! — fűzte a gondolatokat tovább, — milyen jó is a bivajnak! Annak nem kell szégyelni semmit. Ha elfárad, vagy melege van, lefekszik akkor is, ha járom van a nyakába! Igaz, ha erős a béres, körülmenyes a dolog, mert ha egy jó karócskával a béres bírja legalább tíz percgig szusszanás nélkül verni, akkor a bivaly is kellemetlenebbnek találja a verést, mint a járomhúzást, tehát megy tovább. De jaj a béresnek, ha tíz percen belül kiáll, vagy csak egy percre pihenőt is tart a püfölésben. Akkor már tovább ne is fáradjon, mert a bivaj fel nem kél, míg meg nem hűvösödik az idő, vagy ki nem alussza magát, ha a béres megszakad is a karóval való püfölésben. Bizony erős csontjai vannak annak. Na, dehát mit is akarok én ebből kihozni? Hát igaz, szeretek egy-egy kicsikét szunyókálni, dehát azért mégsem vagyok bivaly. — S elszégyelvén magát, tőle telhetőleg fürgén iparkodott Kampó őrmester úr után.

Az égen valamennyi csillag ragyogott, mintha egyik túl akarta volna szárnyalni a másikat. Körül a hegyoldalakban itt is, ott is nagy tüzek égtek. Fent a hegyeken erdő volt mindenütt, az erdőkben pedig vaddisznók tanyáztak seregestől. Mikor a tengeri megcsözik, ezek kijárnak a tengeriföldekre, s egy éjjel egész táblát tönkretesznek. Ezért kell a gazdáknak egész éjjel a tengeri és krumpliföldek mellett virrasztani. Ha ég a tűz és a vaddisznó füstszagot érez, ezenkívül a földjét őrző gazda még valami kolompot is meg-megráz időnkint, a termést meg lehet őrizni tőlük. Másként azonban mindent elpusztítanak. Szerencse, hogy a fának itt értéke nincs. Visz az erdőből mindenki épen annyit, amennyit akar. Biztos az, hogy az a fa, amit egy-egy tábla tengeri vagy krumpli megőrzésénél eltűzelnek, Debrecenben vagy Kecskeméten tízszer annyit megérne, mint az a tengeri, amit megmentettek vele.

Letértek az útról és keresztülvágtak a legelőn. Káprár őrsvezető, hogy az álmodat kiverje a szeméből, a fűzesből egy hosszú botot vágott a bicskájával, s a rúdugrást gyakorolta, amivel ki is verte magából az álmodat teljesen. Egy vasányoláh, aki nem akarta kihasználatlanul hagyni a gyönyörű őszi estét és tengerit lopni volt az egyik táblában, a csendőröket meglátva a tökindába hasalt, s a tengeritábla szélére kúszva figyelte a csendőröket. E célból kidugta fejét a tökinda közül, mint a teknősbéka szokta a teknőjéből, s mert akárhogy meresztette a szemét, nem tudott magyarázatot lelteni rá, hogy

emelkedik a csendőr olyan könnyedén a magasba, (a botot messziről nem látta), rossz sejtelmek támadtak, ezért keresztet vetett, visszahúzta a fejét a töklapu alá, röpke fohászt küldött a Domnyezőhoz, s hősies lélekkel várta az elkerülhetlent:

— Lesz ami lesz! Akármint csinállok, csak itt vagyok! Hisz bár ne lennék itt! Volna itt más valaki! S ha nem volnék itt, nem is volna baj! — Ezekután még jobban meglapult és hallgatott.

Egy fülesbagoly, „aki“ éppen egerészet és akinek a vadászatát a két csendőr megzavarta, mert a vadászterületen ugrándozva az egereket elriasztotta, a legelőn álló villámütött tölgyfa tetejére szállott és mérgesen acsarkodott az éjszakába:

— Huh! — Huh! Huh — Huh! — Kampó őrmester és Káprár őrsvezető pedig mentek tovább. Mivel pedig Káprár őrsvezető nem látta célját a további beszédnek, nem beszéltek. A legelőre tejszínű, könnyű ködöcske ereszkedett. Már jó darabig mentek, amikor újra a villámcsapott tölgy tetején gubbasztó bagoly vadászterületére értek.

— Huh — Huh! Huh — Huh! — Tiltakozott megint a nagyfejű vadász. Kampó őrmester szólalt meg:

— Hallja, Káprár őrsvezető! Sehogy sem szeretem én ezt a dolgot! Mi a fenét keresünk mi itt, a csonka tölgyfánál, újból, ezt mondja meg most nekem! — de Káprár őrsvezető nem mondta, mert ő maga is szeretne volna tudni. Közben a köd egészen ráfeküdt a legelőre, s a két csendőrnek csak a feje látszott ki belőle, meg a bokrok hegye.

— Maga már régebben van itt, magának jobban kell tudni az utat, hát menjen maga elől, mert, ha jól sejtik, eltévedtünk! — mondta Kampó őrmester és Káprár őrsvezető szót fogadott, ment elől. De jaj! még egy félóra sem telt el, megint rájuk acsarkodott a suholy bagoly a csonka tölgyfa tetejéről, mert újból az ő vadászterületén kóborogtak. A nagy huhozásával a tökinda közt lapulólában egészen lehűtötte a vért, hogy már nem mert tovább ottmaradni, hanem kerekét oldott, anélkül, hogy egy cső tengerit is ellopott volna. Másnap rettentő megkísértéséről meg is gyónt a pópának, akinek derengeni kezdett, miért nincs a komorzáni határban minden szál tengerin cső...

— Magának fogalma sincs, merre kell menni! Itt van már a jó ég a megmondhatója, hogy hány éve és mégse tudja az utat! — Így zsörtölődött Kampó őrmester úr és ő vette át a vezetést. Itt a vezetés úgy értendő, hogy az vezet, aki elől megyen. A városi ember, meg aki csak az országúton lát csendőrrjárórt, abban a hiszemben van, hogy a járőr két tagja mindég egymás mellett megyen. A valóságban pedig csak a falukon és az országutakon van így, ahol a csendőrök elférnek egymás mellett. Hegyek közt és kint a határban sík helyen is a csendőrök mindég egymás után mennek, mert gyalogutakon, meşgyéken nem is mehetnek másként. Ha hó van, akkor is, mert aki elől megyen, az töri a havat, s az van kitéve annak, hogyha a hóréteg még nem elég fagyos, az süpped nyakig a hófúvásba. Ezért, aki elől megyen, annak nyitva kell hogy legyen a szeme, míg aki hátul megyen, az szerencsés körülmények közt még szundíthat is egyet útközben. Ez az oka annak, hogy a vezetői tisztséget a járőr tagjai meg szokták egymás közt osztani. Tehát Kampó őrmester úr vezetett és gondolom, hogy tiszttában is van vele már mindenki, hogy kevés idő múlva megint megbosszantották a füles-

bagolyt, „aki“ mikor a két boldogtalant újból meglátta a vadászterületén sertepertélni, abbahagyta a levegőben való keringését, újból felszállt a csonka tölgyfára és a tollát is felborzolva méltatlankodott bagolynyelven:

— Huh — huh! Huh — huh! Huh — huh!!!

Hogy ez hányszor ismétlődött meg még akkor éjjel, nem tartotta számon senki, mert sokszor volt. Hajnal felé egy borzos komondorral találkoztak, „aki“ a csendőroket meglátva ugyancsak loholt, de azok tudták, hogy a falu felé megyen, ezért minden erejüket összeszedve, igyekeztek utána. Pár perc múlva kiértek egy dülőútra, amely mellett egy kis ér folyt, világosan mutatva az utat a falu felé. A kutya azonban ekkorra már eltűnt. A kutya különben, amennyire már Komorzánban egy komondornál egyáltalában tulajdonjogról lehet szó, Mihele bácsié, az éjjeli óré lett volna, így a csendőroket ismerte és ha a faluban találkoztak volna, oda is ment volna hozzájuk és hizelkedve, hozzájuk dörzsölődve csóválta volna a farkát. De a jelenlegi körülményt nem tartotta alkalmasnak a hizelkedésre, mert bűnös úton járt: a bendőjét zsenés tengerivel kitömní volt kint a határban. Egy szegény özvegyasszonynak egy vékás földjéről pocskolta le a tengerit, mire kedvére kikerekedett. Ez annál szégyelnivalóbb volt, mert a baktért hivataloskodása idején hagyta ott. Mihele bácsi ugyanis teljesen megbízott benne, e bizalomnál fogva feküdt le a községháza előtt a mályvába, abban a szent meggyőződésben, hogy lesz, aki felköltse, ha a csendőrrjárőr erefelé találna jönni Ennél a találkozásnál a komondor azt is nagyon pontosan számításba vette, hogy a mezőn való találkozásnál neki akár a csendőroktól, akár mástól, ha közelebről érik, egy rugás illetékes, vagy bottal való végignyujtás a hátán, ha pedig a találkozás nagyobb távolságról történik, hotal vagy fadarabbal való megzúdítás, de pontosan kijár. Ezt pedig így keményen kitömmött hassal mindenképpen elkerülni óhaitotta. A csendőrök különösen azt frigylik tőle, ha nyulfiúkkal tömi meg magát, meg kispácánnal, fűrjuel, miegymással, a zsenés tengerit pedig kivétel nélkül mindenki frigyli tőle.

— Nem is tudom, mit kellene ennem vagy mivel kellene élnem, mikor a gazdám soha ennem nem ád! Utoljára is, levegővel még a komorzáni bakter kutyája sem él meg! Így gondolkozott a nagytudományú állat, miközben büntudattal bujt befelé a gypű alatti résen a szénáskertbe, nagy óvatossággal, de olyan hassal, hogy alig birt vele bebujni a szénaboglyában lévő lyukába.

Hazakerült azután a csendőrrjárőr is, mintahogy minden eltévedt járőr előbb-utóbb csak jó útra lél és hazaér. Nagyobb baj nincs is utána, minthogy egy hétig minden része fáj az embertelen gyaloglástól.

Másrészt meg jó is, ha az ember már egyszer-kétszer el volt tévedve, mert ha felhozódik a szó az eltévedésekről, hozzá tud szólni a dologhoz, s aki pedig hozzá tud szólni mindenhez, kétségtelen, hogy öreg csendőr. Meg azután az eltévedések után nagyon jóízűt lehet aludni. Lehet gondolni, hogy hamar elszunnyadt utána Káprár őrsvezető úr is. Öt perccel utána, hogy lefeküdt, a szobában alvó más két bajtársa felébredt és sajnálatlall állapította meg, hogy alvás tovább nem lesz. Kiss csendőr, aki magában költői hajlamokat érzett és a magyar irodalomban is jártas volt, felkelt az ágyból, újra meggyújtotta a lámpát, s a Káprár ágya mellé állva nézte a becsületesen alvó embert, majd költői haj-

lamának megfelelően, idézte Aranyt, miközben a vezettül hortyogó Káprára mutatott:

*Ólomszárnyú Álom lábáról leveré,
Röfögő „disztó“-nak lelkét adá belé!*

Majd hirtelen hozzáköltött még egy strófát:

„A fene a hortyogódat hogy megenné!“

KATONAI ISMEREIEK.

Páncélvonatok.

Irta: TOLNAY LAJOS főhadnagy.

A korszerű csapatszállítások zöme ma még vasúton bonyolódik le. Hiába fejlődött — szinte rohamléptekkel — a motorizálás (gépesítés), nagy tömegek gyors szállítása ma még vasúttal történik. E szállítások harcászati biztosítását közvetlenül a szállító vonalon: páncélvonatok végzik. Mielőtt feladataikra rátérnénk, nézzük meg, mi is a páncélvonat?

A páncélvonat a páncélos fegyvernemhez tartozó vasúti egység, mely tüzgépekkel bőven ellátott és páncélozott vasúti kocsikból és páncélozott mozdonyból, vagy magába a kocsiba beszerelt hajtómotorból áll. Feladatuk kettős: a vasútvonal mellett végrehajtott harcászati cselekmények, vagy vasútműszaki feladatok végrehajtása.

A páncélvonatok — éppen a sínpályához kötöttségük miatt alkalmi fegyveres harceszközök. Bár napjainkban jelentőségük ugyan csökkent, de amíg vasút lesz: páncélvonat is lesz!

A páncélvonat támadó egység, meglepetésszerűen fellépve: nagy erkölcsi jelentőségét, kiadós tűzével emelheti. Tartós feladatokra nem alkalmas. Pontos tüzet mozgásközben csak 500 méteren belüli célokra adhat le, de ilyenkor egészen lassan kell haladnia, legfeljebb 15—20 km óránkénti sebességgel. A páncélvonatok átlag 120 km messzire futhatnak ki, de ha közben nem tud vizet felvenni, működési területe 60 km-re is csökkenhet. Ha a páncélvonatot gőzmozdony vonatja: 50 km óránkénti sebességet, — ha motor vonatja: 80 km-t is elérhet!

A páncélvonat minden részében védett a gyalogsági lövedékek ellen, oldalai és a mozdonypáncélzat a tűzérés repeszdarabjai ellen is védelmet nyújt.

Fegyverzete: golyószóró, géppisztoly, géppuska, nehézpuska, páncéltörő ágyú és tűzéréségi löveg.

Ezek a fegyverek részben lőrésekben, részben forgatható páncéltornyokban vannak. Bizonyos számú fegyver tud egy-egy irányba tüzelni, a toronyban elhelyezett löveg és géppuska minden irányba lehet. A figyelés bizony nagyon nehéz a páncélvonatból, a lőréseken át csak igen szűk terület figyelhető meg. A páncélvonat mellett 15—20 méteres holtter van, ide látni is alig lehet!

Harc közben rendkívül nagy a visszhang a páncélvonatban, szóbelileg alig lehet parancsolni emiatt. Helyette erős csengőjelekkel és fény(lámpa)jelekkel vezet a parancsnok. A páncélvonaton kívüli harcizaj csak harcshűnetben hallható bent, de a repülőgépek motorzaját még ilyenkor sem lehet meghallani a páncél alatt.

A páncélvonatok harcba indítása tetemes előkészületi időt kíván, ezalatt a vonatot műszakilag készítik

elő. Parancsvétele után — átlagban — öt óra múlva indul a pihenőben volt páncélvonat mozdonya.

Meg kell jegyeznünk a páncélvonatokról, hogy azok befogadóképessége igen csekély és a szervezetszerű csapatain kívül más csapatok, vagy anyag szállítására nem használhatók fel.

Alkalmazásuk jó látási viszonyokat kíván, éjjel, ködben teljesen „vak” lesz a páncélvonat és legfeljebb lépésben közlekedhetik.

Melyek a leggyakoribb feladatai?

Messze előretörő felderítések a vasútvonalon: harcászati és műszaki szempontból, vasútpálya megrongálások, vagy helyreállítások elvégzése. Alkalmas a mérész páncélvonat ellenséges állomások elfoglalására is. Jó szolgálatot tehetnek saját ki- és berakások biztosításában, ellenséges hasonlócselekmények megzavarásában!

A bevezető harcokban meglepetésszerű fellépéssel jelentős eredményeket érhetnek el, de az üldözésre is jók!

A páncélvonat feladatai végrehajtása közben mindig a pálya bizonyos mérvű rongálásával számolhat. Ezért ezeknek javítására szakképzett személyzettel és anyaggal rendelkeznek.

A páncélvonat beépített fegyverzetét (löveg, páncéltörőágyú) a vonatból kiszállva: ott kell hagyni. De a többi fegyverek a kocsiból kiemelve, a páncélvonaton kívül is alkalmazhatók.

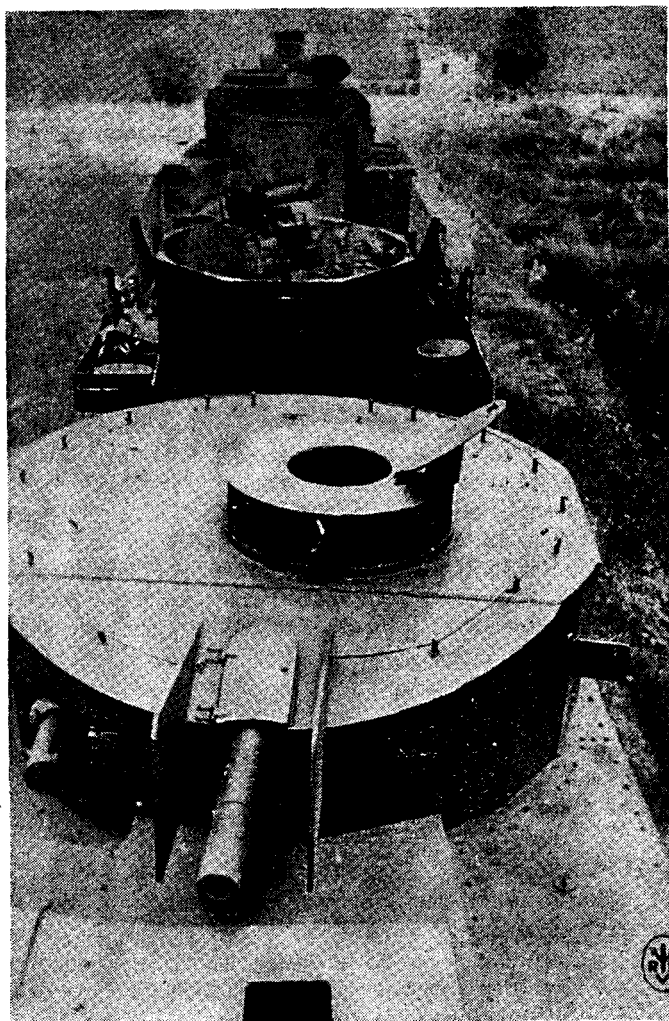
A külső összeköttetésre minden páncélvonat háttányokkal, motorkerékpárokkal és kerékpárokkal rendelkezik.

A páncélvonat harcával elsősorban a többi csapatokat támogatja. Harc módja a támadás. Ezt a páncélvonatonál „harcifutásnak” nevezik. Gyorsnak, mozgékonyak kell lennie a páncélvonatoknak, mert a körülményeskedés, megállás: megsemmisülését okozhatja!

A páncélvonat feladatai megoldására lesállításba megy. Erre leginkább alagutak, kanyarok, fás, bokros területek alkalmasak, itt vár rejtőzve a páncélvonat. Hogy füstje már messziről el ne árulja: füstlevezető tesznek a mozdony kéményére, mely nem engedi a füstöt a magasba törni. Lesállítás közben néhány géppuskával a páncélvonaton kívül is elhelyezkednek, hogy a páncélvonatot rajtaütésektől megóvják.

Szovjet könnyű páncélvonat.

Szovjet nehéz páncélvonat.

Előretörés közben legkellemetlenebb, ha egy másik páncélvonattal találkozna össze! Ilyenkor az győz, aki hamarabb nyitja meg lövegével a tüzet!

A páncélvonat géppuskái állóhelyben — átlag — 1000 méterre, lassú mozgásban: 500 méterre tüzelnek. A géppuskák tüzet a páncélvonat parancsnoka a parancsnoki toronyból vezeti. Minden géppuskás-lőrés fölött villanyos lámpa van. Amelyik géppuskával a parancsnok tüzelteni akar: annak a lámpájához tartozó és a toronyban lévő gomb lenyomásával meggyújtja azt, mire az irányzó löni kezd és lő mindaddig, míg a jelzőlámpa ég. A páncélvonat géppuskája azonnal hatáslövésbe kezd! Egy páncélozott vasúti kocsiban átlagban négy géppuska van. Kettő jobb, kettő a bal oldalon.

A páncélvonat nehézpuskája kitelepíthető fegyver. Forgó-tornyából minden irányba lőhet a páncélvonattól és ellenséges páncéljárművek, valamint páncélelhárító fegyverek ellen kiválóan alkalmas.

A golyószórók rendszerint a páncélvonattól műszaki feladat végrehajtására kiszállt kezelők biztosítására valók. A kitelepített golyószórók biztosítása mellett folyik a helyreállítás, vagy romboló munka.

A páncélvonatba beépített löveg élő célok, páncélozott tűzfegyverek ellen való, de még vasúti műtárgyak, őrházak stb. szétlövésére is igen alkalmasak. Vannak a kocsik első részébe és a forgatható páncéltornyokba beépített lövegek.

A páncéltörő ágyú páncéljárművek és helyi ellenállások leküzdésére való. Rendszerint a páncélvonat elején és végén építik be.

Minden páncélvonatonál van kisebb csoport, akik kizárólag vasútműszaki figyelést és munkát végeznek. Ha valami akadály elé kerül a páncélvonat: ők hártják azt el. Munkájukat — mint már említettük — golyószórás járőrök fedezik.

A páncélvonat híradó része az összeköttetést biztosítja. A páncélvonaton kívüliekkel rádió, a páncélvonaton belül távbeszélő az összeköttetés eszköze.

Motorvontatta, löveggel felszerelt egy páncélozott vasúti kocsija a könnyű páncélvonat, a többfajta páncélozott kocsija összességé alkotja a nehéz páncélvonatot.

Az egy kocsiból álló könnyű páncélvonat rendszerint a nehéz páncélvonat előtt, esetleg mögötte fut. Előremozgása terepszakaszról terepszakaszra történik, ott leszállásba megy, aztán megy tovább előre.

Mint ahogy minden páncélozott vasúti kocsinak van előtte vagy mögötte futó: egy-egy nem páncélozott vasti kocsija: úgy az önállóan futó motoros páncélozott kocsinak is van. Ezek a nem páncélozott kocsik arra a célra szolgálnak, hogy az aknagyanus helyeken ezt lökjék a páncélozott kocsik maguk előtt a pálya kipróbálására.

Ha a könnyű páncélvonat aknagyanus vagy rongálásgyanus helyre ér: az előfutó, nem páncélozott kocsijával az előbb mondottak szerint deríti fel a pálya állapotát.

Ha a könnyű páncélvonat a nehéz páncélvonat mögött halad: akkor rendszerint az a feladata, hogy a visszatérésre a pályát biztosítsa.

A páncélvonat — a tulajdonképpeni nehéz páncélvonat — általában két vagy három páncélozott vasúti kocsiból, egy páncélozott gőzmozdonyból, egy nem páncélozott elő- és egy ugyancsak nem páncélozott utófutó kocsiból áll. A mozdony két páncélozott kocsija között halad, így jobban védett!

Az előrefutókocsi rendszerint nyitott teherkocsi, az utófutókocsi az összeköttetésekre szolgáló motorkerékpárt, esetleg a hajtányt is szállítja.

Harcban a páncélvonaton belül távbeszélő, villanycsengő és — kivételesen — szócső az összeköttetés eszköze. Előbbieket a mozgatóra szóló parancsok adására, utóbbi rövid parancsok adására használják. A tűzparancs adása — az előbb említettek szerint — jelzőlámpával történik.

Az önállóan futó motoros löveg szakasz — a könnyű páncélvonat — és a nehéz páncélvonat között az összeköttetés jelzőszóval, korszerű páncélvonatoknál rádióval történik. A két egység egymástól 2—4 kilométeren túl nem szokott távolabb lenni.

Hogy történik a harci kifutás?

A páncélvonatszáznak az a része, mely az anyagi szolgálatot és ellátást végzi, az utolsó, jó rejtőzésre alkalmas állomáson visszamarad.

A páncélvonat — maga elé küldve a könnyű páncélvonatot képező motoros lövegkocsit — éjszaka valami jó rejtőzést nyújtó helyre előremegy, ahonnan már feladatát hamarosan eléri. Innen hajnalban tör előre, miután a vasútvonal állapotát repülő felderítette a részére. Terepszakaszról-terepszakaszra nyomul előre, itt megáll és úgy figyel. Ha szükséges, ehhez ki is szállnak a páncélvonat emberei. Ha felderítette céljait: gyorsan oda-

rohan és csapásszerűen megnyitja tüzét. Visszavonuló ellenséggel szemben — míg az fel nem találja magát — meg is állhat a páncélvonat a tüzeléshez. Ha ellenséges páncélvonattal találkozik: igyekszik tüzét előbb megnyitni.

A lövegtüzzel tönkretett ellenséges páncélvonatot óvatosan megközelítjük és alapos átkutatás után, valami kitérőhöz vonatjuk. Ha páncélvonat ellenséges páncélvonat elől menekülni kénytelen: maga mögé ejtőaknákat, talpfákat dobál le, végszükségben pedig rálöki az ellenséges páncélvonatra a volt előfutó kocsiját, hogy kisiklassa azt.

A löszert vagy hajtánnyal, vagy a tartalék mozdonyokkal előrevontatott löszerszállító kocsikból végzik. Gyakran csak konzerv lesz a hosszabb útra kifutott páncélvonat embereinek étkezése, a víz és szén pótlása is különleges előgondoskodásokat kíván.

A páncélvonat katonái erős, egészséges szervezetű emberek, mert csak vas idegzet, gyors észjárás és világos elhatározás felel meg a páncélvonatok harcában. A páncélvonat hol pokoli meleg, hol jéghideg, kevés a levegő, az is löporgázokkal és füsttel teli, óriási a harci zaj: itt kell harcolni a páncélvonatok katonáinak. Hazájuk érdekében itt is önfeláldozó lelkületű harcosok küzdenek!...

EMÉKEZZÜNK!

Benke József pomázi őrsbeli csendőrt 1884 január 4-én Izbégen a lázongó néptömeg megölte.

Dedlinszky József 2. oszt. őrmestert, a kövesligeti őrs parancsnokát, ellenszegülő rutének Kövesligeten, 1919 január 5-én agyonlőtték.

Müller János szolnoki őrsbeli csendőr Beratban, Albániában, 1917 január 6-án maláriában meghalt.

Bárfi István trstenai őrsbeli alőrmestert egy szerb komitácsi 1917 január 7-én Selance-n agyonlőtte

Hercsel Márton etyeki őrsbeli csendőr, menekülő büntettes üldözése alkalmával Etyeken, 1927 január 10-én saját szuronyába esett.

Galaba József ózdi őrsbeli csendőrt kincstári pénzszállítmány fedezete alkalmával 1908 január 12-én, Ózd és Bánszállás között rablók agyonlőtték.

Nagy Imre alpári őrsbeli csendőr, címz. őrmester az orosz harctéren szerzett betegségében 1916 január 12-én Kecskeméten meghalt.

Szabó József 2. oszt. tiszthelyettes, a szerencsi őrs parancsnoka, veszélyes gonosztevővel harcolva elesett Mádton, 1924 január 12-én.

Szász Bálint csikmenasági őrsbeli népfelkelő tizedes, mint járőrvezető, járőrtársának a szuronyába szaladt, minek folytán 1917 január 13-án meghalt.

Varga József borcsai őrsbeli csendőr csónakon való portyázás közben 1912/1913. telén a Dunába esett. Így szerzett betegségében 1913 január 13-án Pancsován meghalt.

Puskásszázad védelemben.

A német vezérkar „Kampferlebnisse aus dem Feldzuge in Polen 1939” című könyve nyomán.

A gyalogezred szeptember 14-én ért be Oleszice dél területére. Hátamögött fásztzó menetnapok hosszú sora, átlagban 40 kilométer napi teljesítménnyel és kevés pihenéssel.

A németekkel rokonszenvező ukrán lakosság elbeszélése szerint az Oleszice-től északra elterülő hatalmas erdőségekben tekintélyes erejű lengyel csapatok rejtőztek. Ezért az ezred a szeptember 14-ről 15-re virradó éjszakára sűrű tábori őrsökkel biztosította magát.

A III. zászlóalj szeptember 15-re azt a feladatot kapta, hogy az Uszkowce-től északra fekvő erdőrészt széles kiterjedésben fésülje át és tisztítsa meg az ott rejtőző, szétugraszott lengyel csapatrészekről.

A zászlóalj előtt az ezred lovas szakasza végezte a felderítést. Alighogy ez a Dzikow-i úton az erdőbe ért, zártrendben menetelő lengyel oszlopba és felvonuló ütegbe ütközött. Ezzel egyidőben a jobbszomszéd gyalogezredet az erdőség keleti részéből erős lengyel támadás érte és a Dachnow községtől keletre levő területre vetette vissza.

A III. zászlóalj mélyen tagozott alakzatban nyomult az erdő felé. Az elővéd 10. század csak két, szakaszból állott, mivel a harmadik még nem tért vissza az éjjeli előőrszolgálatból. (A német gyalogszázadok három szakaszból állanak, viszont szakaszonként négy golyószórós és egy gránátvetős raj van. Utóbbi 3 vetőből áll.)

Hét órakor lépi át a 10. század az Uszkowce-től 1 kilométerre északra levő patakmedret. Ekkor az erdőből élénk és kétfelől oldalozó puska- és géppuskatűzet kap. A század két szakaszával támadáshoz fejlődik, hogy így bevárja a körülbelül 500 méterre lemaradt zászlóalj felzárkózását.

Váratlanul, mintegy 600 méterről az erdőszélről nyílt állásból tüzelni kezd három jól rejtett lengyel löveg. A második sortűz már a páncéltörő ágyús szakasz járműveibe talál, a következő pedig az úton zártrendben menetelő 9. és 10. századot éri. Kevéssel rá, az erdő mélyéből is megnyitja tüzét egy üteg és a magaslaton fedetlenül előremozgó zászlóaljnak érzékeny veszteségeket okoz.

A 10. század parancsnoka elhatározza, hogy az erős tűz ellenére rajtaütésszerűen megrohanja a nyílt állásban lévő üteget, hogy ezáltal a zászlóaljat tehermentesítse és nagyobb veszteségektől megmentse. A golyószórók és gránátvetők megnyitják a tüzet a részben már felfedezett lövegekre, a puskás szakaszok pedig támadásra lendülnek. Három oldalról zúduló gyilkos tűz fogadja a felpattanó részeket. Minden szökeles vérbe kerül, a veszteségek nagyok és bármilyen erős is a támadási akarat, rövidesen már csak a századparancsnok és szakaszparancsnokok körül tartják magukat támadó csoportok. A század középso raja két géppuska által támogatva kétségbeesett erőfeszítéssel megegyezően megkísérli, hogy előrejusson az út mentén, de az ellenséges tűz újra földre kényszeríti őket. További támadás — hatáson tűzéri támogatás nélkül — reménytelennek tűnt fel. A századparancsnok egy sebesült hírvívővel jelentést küld hátra, melyben támogatást kér s egyben kifejezi feltétlen elszántságát a támadás továbbvitelére.

A zászlóaljparancsnok a magaslaton tájékozódik a helyzetről és a 10. század támogatására támadásra rendeli a 9. és 11., valamint a nehézfegyver századot. Alig indulnak meg azonban ezek, az erdőszélről tucatnyi lengyel géppuska olyan gyilkos tüzet zúdít rájuk, hogy nem tudnak a fedetlen gerincvonalon keresztüljutni.

A lengyelek közben felismerik erőbeli fölényüket és 10 órától 14 óráig támadást támadás után indítanak a nyílt mezőn fekvő 10. század arcvonala és oldalai ellen. A század egyre növekvő veszteségei ellenére, kétségbeesetten harcol és puska- és golyószórótűzzel, végül pisztollyal és kézigránáttal utasítja vissza a túlerejű lengyel támadásokat. Védekezésében az időközben felvonult német tüzérség hatásosan segítségére van.

Az általános helyzet közben úgy alakul, hogy a zászlóalj a néhány kilométerrel délebbre lévő magaslatokra kénytelen visszamenni és ott védelemre berendezkedni. Erről a 10. század parancsnoka nem szerez tudomást, mert a zászlóalj hírvívője, aki a századhoz a visszavonulási parancsot vitte, nem tudott az ellenséges tűzön áthatolni. Így a század most már valóban sorsára van hagyatva.

Jobbszárnyát, mely merészen behatolt az erdőbe, a lengyelek most felmorzsolják. Közben szakad az eső és a század mindkét géppuskájánál működési zavar áll be.

A századparancsnok 14 órakor a következő helyzetjelentést küldi a zászlóaljhoz: „14 óra 10 perckor a század az elért vonalat egészen gyenge részekkel tartja az átkaroló és alig elviselhető túlerőben lévő ellenséggel szemben. Sürgős támogatást kérek, hogy az elért vonalban kitarthassak, valamint tájékoztatást a zászlóalj további terveiről. Már több lengyel ellentámadást visszavertem, de ezek ismételtelen megújulnak. Az ellenséget 2—3000 főre becsülöm. Ha más parancsot nem kapok, a végsőkig kitarok!”

Ez a jelentés sem jut el rendeltetési helyére, mert a hírvívő megsebesül. Abból azonban, hogy a lengyel géppuskák már a század hátában a déli patakmederben kattognak, a századparancsnok felismeri azt, hogy a zászlóalja visszament és hogy aznap nem fog már támadni. Ezért elhatározza, hogy a sötétség beálltával ő is visszavonul.

Vágyakozva lesi a német legénység az estszürkületet. Igen szeretnék, ha a körvonalak ma gyorsabban elmosódnának, mint máskor. Nem csoda, mert a fedezékből tüzelő lengyelek valósággal céllövészetet tartanak rájuk és minden óra újabb áldozatokba kerül. Végre is egy hirtelen kitört zivatar meghozza a megváltó sötétséget. Megkezdődik a visszavonulás. A halottakat és sebesülteket a bajtársak részben hátukon, részben a páncéltörő ágyús szakasz még használható járművein viszik vissza. A századparancsnok néhány fővel és egy géppuskával utolsónak maradva, fedezi a visszavonulást.

A lengyelek gyenge részekkel üldöznek. Ezek az üldöző részek a sötétben összevegyülnek a visszavonuló németekkel, anélkül, hogy felismernék a helyzetet. Lengyel és német katonák egymással összekeveredve mennek az éjszakában Uszkowce felé. A németek óvakodnak attól, hogy lövöldözéssel elárulják magukat. Lassan-lassan elválnak a lengyelektől, míg végül sikerül teljesen leszakadniuk. Holtfáradtan érik el a német vonalat.

Tüzérfigyelő a küzdők első vonalában.

A német vezérkar „Kampferlebnisse aus dem Feldzuge in Polen 1939.” című könyve nyomán.

Egy fogatolt könnyű üteg szeptember 14-én lengyel dűlőutakon már 40 kilométert tett meg a tikkasztó napon, térdigérő homokban, midőn 14 órakor parancsot kapott, hogy azonnal menjen előre ügetésben valamelyik felderítő zászlóalj támogatására.

Chmielek község nyugati szegélyén a felderítő zászlóalj egy tisztje várta a vágóban előremozgó parancsnoki szakaszt. Röviden tájékoztatta az ütegparancsnokot arról, hogy a felderítő zászlóalj túlerejű ellenséggel szemben súlyos harcban áll.

Gyorsan szemrevételezik Chmielek falu nyugati szélén a tüzelőállást, a kezelő altiszt megkapja az utasításokat, a parancsnoki szakasz pedig továbbvágatja a főfigyelő szemrevételezésére. Hamarosan találnak is megfelelő helyet a falu melletti magaslaton lévő temetőben.

Az üteg 15 percen belül tűzkész. Először néhány sortűzzel elhallgattat egy lengyel üteget, amelyet még az üteg beérkezése előtt fedeztek fel.

Időközben azonban egyre sürgetőbb segítségkérések érkeznek a keletre lévő Podsosina Lukowska községből. A lengyelek ott a felderítő zászlóalj részeit lovas és kerékpáros erőkkel támadják. Mivel a jelenlegi állásponttól a községet nem lehet látni, 800 méterrel előrehelyezik a főfigyelőt kelet felé. Sikerül a heves lengyel géppuskatűzben az utat megtenni és a magaslaton küzdő két saját lovas század első vonalát elérni. A lengyelek tüzérségi támogatással támadnak, a lovas századoknak pedig már jelentős veszteségeik vannak. Ha egy német fej valahol felbukkan, azt a házakból és a terephullámok mögül azonnal tűz alá veszik.

Az üteg gyorstűzben, felcsapódó lövedékekkel tüzel, rövidesen felgyújtja a község szélső házait és lefogja a hol itt, hol ott előretörő lengyel csoportokat. Alig csökken azonban a támadás lendülete az egyik helyen, a másik helyen azonnal újra lábrakap.

A német gyalogság még nem érkezett be, az első vonalban pedig csak ritkán és elszórtan vannak a felderítő zászlóalj lovasrészei, ezért a főfigyelő személyzetének a tűzvezetésen kívül még a saját biztonságáról is gondoskodnia kell. A tüzerek puskával a kezükben védik bőrüket az őket 100 méter távolságra megközelítő lengyelekkel szemben. A német könnyű tarackok bámulatossággal hordanak. A figyelő elé száz méterre tüzelnek, de egyetlen lövés sem esik a német vonalba, csupán egy-egy saját repeszdarab tiszteli meg néha őket.

A lengyel támadás szívósságát az mutatja legjobban, hogy bár egy közepes és három könnyű üteg a legrövidebb lőtávolságról két órán belül kereken 2000

gránátot lő ki rájuk — ismételten megkíséreltik, hogy a felderítő zászlóalj és tüzerfigyelők által alkotott laza vonalat visszavessék.

Alkonyatra teljesen kifogy a német tüzérség lőszerre. A csoport válságos helyzetbe kerül, midőn végre Lukowka községből megindul a beérkezett német gyalogság oldaltámadása a lengyelek ellen. Ezek azonnal megkezdik a visszavonulást.

A nap harcai bebizonyították, hogy kiváló megfigyelési viszonyok mellett, jól vezetett tüzérségi tűz gyenge saját részek ellen irányuló támadást hosszabb időn át is fel tud tartóztatni. De a leírt harccselekmény arra is int, hogy a tüzer is kerülhet olyan helyzetbe, ahol puskával a kezében kell önmagát megvédenie. Ilyen esetek bekövetkeztével tehát számolni kell és nem szabad, hogy a helyzet különleges volta a főfeladat teljesítésétől — a tűztámogatásnak bármi áron történő megvalósításától — elriasszon bennünket.

Nemes verseny

c. pályázatunk (1941. nov. 1.) eredménye az 1941. szept. 1-től 1941. dec. 1-ig terjedő időben.

1. **A bogácsi őrsön** (Halász János tiszthelyettes, Kapás József őrmester és Zilahi Imre csendőr) 3 olyan embert fogtak el, akik az őrsállomáson, és 2 olyan embert, akik az őrskörletben laktak, ezenkívül még egy körözött egyént juttattak a **Nyomozókulcs** alapján a hatóság kezére. (Verseny-pontszáma 11.)

2. **Nagy József** csendőr (Hegyeshalom) 3 katonaszökevényt és 2, az őrskörletben letelepedett, körözött egyént fogott el. (Pontszám 10.)

3. **Kalydi Ferenc** csendőr (Debrecen) 5, az őrskörletben letelepedett, körözött egyént fogott el. (Pontszám 10.)

4. **A volóci őrs** 8 körözött egyént fogott el. (Pontszám 8.)

5. **Kövi Ferenc** csendőr (Ajka) 3 körözött egyént fogott el, ezek egyike az őrsállomáson lakott. (Pontszám 4.)

6. **Szentmiklósi Péter** törzsőrmester (Szépliget) 2, az őrsállomáson letelepedett, körözött egyént fogott el. (Pontszám 4.)

7. **Tompa Lajos** őrmester (Mosonmagyaróvár) ugyancsak 2 egyént fogott el, ezek egyike katonaszökevény, a másik az őrskörletben megtelepedett volt. (Pontszám 4.)

8. **Kisutczányi József** csendőr (Debrecen) 2, az őrsállomáson letelepedett körözöttet fogott el. (Pontszám 4.)

9. **Horváth Imre** III. őrmester (Hegyeshalom) hasonló eredményt ért el. (Pontszám 4.)

10. **Gönczy István** csendőr és **Bartha Béla** próbacsendőr (Pocsaj) 2 katonaszökevényt fogtak el. (Pontszám 4.)

Ezenkívül még 71 bajtársunk jelentette be, hogy a Nyomozókulcs, Pótlék, 10 napos névmutató és a Nyé. alapján 1—2 körözött egyént fogott el. A jutalmat: 40—40 pengőt, az 1—10 alattiaknak elküldtük. További sikereket kívánunk. Az 1942. évben — később — ismét meghirdetjük ezt a *Nemes verseny*-t, a résztvenni szándékozók ezért tartsák nyilván működésük eredményét.

Tetszik Önnek

a Csendőrségi Lapok képes melléklete? Biztosan. Legyen munkatársunk, segítők abban, hogy minél gyakrabban adhassunk ilyen mellékletet: küldjön fényképeket.

Próbacsendőr bajtársaink betűvetése.

Karácsonyi számunk „Versenyfeladatok” rovatában megírtuk, hogy az 1941. november 1.-i számunkban közölt pályázatra beküldött kézírások tulajdonosai között kikenél találtunk legnagyobb haladást; alább bemutattjuk ezeket, és pedig I. jelzéssel azt az írást, amellyel próbacsendőr bajtársaink akkor írtak, amikor a tesülethez jöttek, II. jelzés alatt pedig azt az írást, amelyet elsajátítottak ittlétük néhány hónapja alatt.

Posta János. Szolgál 1941. I. 10. óta. A román hadseregben két évig szolgált, Szolnokdoboka megyében született, 4 elemi iskolát végzett.

I.

az első Ferenc Foszorj golyószóró korosztályában hosszú még az idő is olyan hadi alapot volt illetőleg a sorbektől min a szakart terület megszállására vezette ki

II.

Aljas és rossz hírből álló kecsmákad és csapszékéket a csendőr ne látogasson. Tisztes sereg szorakozóhelyeket szolgálalon kívül felkereshet, de ott

Moldvai Imre. 1941. ápr. 1. óta szolgál. A román hadseregben másfél évet töltött, Bihar megyében született, 4 elemi végzett.

I.

31 Mintája golyószóró mélyhatárolási elvon szerkezettel önműködő löfegyver, mely egy lövés, pont tűz, sorokat tűz leadására (alkalmas) képes

II.

Ezek allig felfegyverkezett hadseregekkel vettek körül benünket, hogy minden mexmoxdulásinkat meghiusítsák. Olaszország is megszállták érte magát, mert békeszerződésben sem gyarmati, sem

Csiszér Árpád. 1941. január 10. óta szolgál. Csik megyében született, a román hadseregben 1 évet szolgált, 6 elemi végzett.

I.

D: D, Déva, Darag, Dávid, Dis;

E: E, Eger, Eperjes, Előd, Erd;

Nagyvárad, 1941. március 26.

Csiszér Árpád.

II.

Érthetős és józan élelmód, pártatlanság, igazság szeretet és megvesztegethetetlenség, törvénytisztaság, éberség, bátorság, önmérséklettel és lapintatossággal párosult erély, törhetetlen hazaszeretlet, valamint fáradalmat és megalkuvást nem ismerő kötelességérrel és mintaszervi fegyelmezettség voltak és legyenek a magyar csendőr fő jellemtulajdonságai.

Papp György. 1941. I. 1. óta szolgál. Szászcségő községben született, 3 elemiit végzett, a román hadseregben 18 hónapot szolgált.

I.

ti tm ni son un ux
 m mnn mnn nnn eme mnx
 r rr kr k ikk unni eme
 r rr km ik unni unni er

II.

Erőse hivatását és testületét, amelynek életét mentelte: minden szavának és tettének célja az legyen, hogy esküvel fogadott kötelességének hiven, becsülettel, vitésül megfelelnie a csendőrség jó hírnevét és

Papp Mihály III. 1941. május óta szolgál. Aldobolyi születésű. A román hadseregben 3 és 1/2 évet szolgált. Magyarul írni és olvasni nem tudott, mielőtt a testülethez jött, bár hat elemi iskolája van, de román nyelvű.

I.

agued, doluegí, agued,
 almedoro, d'ndca, hio,
 quoa, agued, agued,

II.

A csendőr az államhatalom képviselője, a törvényes rend és belső béke támasza, az ország közbiztonságának és nyugalmanak őre, az állam és a nemzet bizalmának letéteményese.

Barna Lajos. 1941. január óta szolgál. Bihar megyében született. 3 elemi iskolája van. A román hadseregben 18 hónapot szolgált.

I.

Levonult. Megállt az őr-
iroda előtt. Rendelkezett magát.
Reggel szűz megírta. A
fogját áffogod veni. Nem fog
megszólni. Fíjjelni fogunk.

II.

minden rejét összerzedre igyekezett szorongatott helyzetéből menekülni, de az egyik cigány a lábát, a másik a farkát, harmadik a fülét fogta, a negyedik pedig egy fessző-

Szatmári Dénes. 1941. január óta szolgál. A román hadseregben 3 és 1/2 évig szolgált. Szászcsávás községbeli. 7 elemi iskolát végzett.

I.

g. g, gg, gy, gyár, ág, agg, ég, egy,
gém, gula, végig, légy, gereblye, légy.
o: o, oo, OOO, ó, ló, ollo, ól,

II.

71. A csendőr az államhatalom képviselője, a törvényes rend és belső béke támasza, az ország közbiztonságának és nyugalmanak őre, az állam és a nemzet bizalmának letéteményese.
A csendőr legyen büszke szép hivatására,

Illés Mihály. 1941. szeptember óta szolgál, Temerini illetőségű. A jugoszláv hadseregben szolgált másfél évig. 3 jugoszláv iskolát végzett.

I.

kék, kő, eke, kér, kor, ék.

Ungvár, 1941. szeptember 9.

Megkérlek! 9M. IX. 9.

L. Illés, próbeső.

II.

Török - szakad, időre ott kell lennünk.
Elutaszunk, ha te is velem utasznál,
Ha nem övixnek megsökne a fegyver.
Egyszerűen kívánja, hogy friss vízzel
mosdjam. Imádkozzál és dolgozzál!

Kuk Demeter. 1941. január óta szolgál. Biharmegyei. 5 elemít végzett. A román hadseregben 1 évet szolgált.

I.

Bűneiért leüthödött Vízért ment a
kútra. Vadállatkén fátat reá. Emlékül
aHa. Berzelenokosan a Janival. Többet
érezzel mint erővel. Szívvel, lélekkel -

II.

Ha mozog a cél, nehezebb célozni.
Kösz a bűn, büntetni kell. Mire való a
bilincs? Ön bilincsel vele. Piros a vér. Kérzik
a seb. A csend őre a csendőr. A járőr
vezetője a járőrvezető. Az őrs vezetője:
örvoda.

Így is kell gyakran...

v. Sarkadi J. cső.

Egy tereptárgy.

v. Thassy — Plövénzky árgy.

Ez is nehéz szolgálat!

Szabados őrm. (Pécs)

Jön a parancs.

Csetneký A. cső.

Így kezdődik...

Keszthelyi I. szv. 1h.

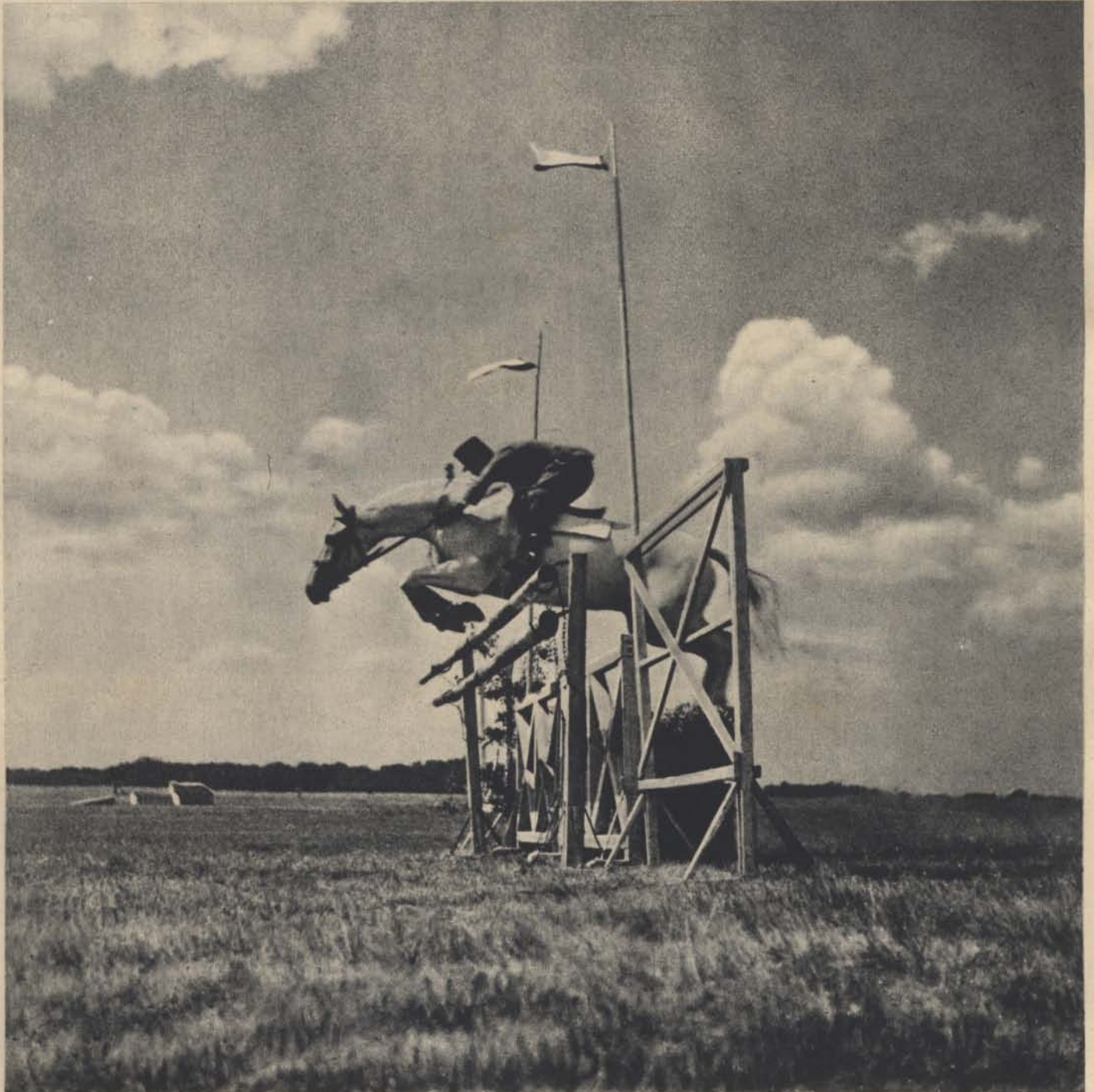
Les...

Kulifay fhdgy.

Harcserű lövészetről.

v. Balázs P. Gyula alezr.

Varga K. óo. szds.

Az erdélyi hegyeken.

Bálint th.

A híd — tereptárgy.

Bálint th.

Karácsonykor különösen -- gondoljunk a tengertjáró bajtársokra is.

Lókodi József. 1941. január óta szolgál. A román hadseregben 2 és 1/2 évet szolgált. Mikházi lakos, 7 elemít végzett.

I.

A katoná dicsőséget né.
csendőr büntető üldöz
"Rég veri már a magyart a
féremtő." "Keleten ő föld kinyá
jajgat, Erdély nélkül engem his
magyarnak. O Erdélyt soha senkinek!..

II.

A csendőr az államhatalom képviselője a
törvényes rend és belső béke támasza az ország
közbiztonságának és nyugalmanak őre, az
állam és a nemzet bizalmának betéteményese.

Nyitrai Domokos. 1941. szeptember óta szolgál, 5 elemije van, a román hadseregben másfél évet szolgált.

I.

gy, gy, gyár, ag, agg, eg, egy,
gim, gula, végig, ligy, gerelilye,
o; o, öö, öö, ol, ollo,
olyan, bololog, homok, álmodik,

II.

Kidolgozat.

Az értelmes csendőr törvényes
eszközökkel küzd a közbiztonsá-
gi szolgálataért. A szolgálati tit-
kot hiven meg kell őrizni. Jó na-
pot! Minden jót! Köszönöm! A szol-
gálati lapot a járőrvezető kapja

Zsigmond András. 1941. szeptember óta szolgál. Háromszék vármegyei, 2 elemit végzett, a román hadseregben másfél évet szolgált.

I.

41. Feladat.

Éjjel az országúton portyásztam.
Tizenegy órákor Farkas János
fanyája mellett tüzet vettem
erre. Hirtelen odaszaladtam.
Az égő szénaboglya körében
alvó embert találtam. Az
embert embert felköltöttem.

II.

Kidolgozat.

Az előjáró parancsol. A csendőr
kikérdez. A próbacsendőrt tanul. A hős
meghal. Idő felik idő múlik. Szolgálat-
ban árik-fárik. Pihenőn eszik, iszik,
fekszik és alszik. Sokat árom, de
szolgálatban te is árol-fárol. Főrik-
rakad, időre ott kell lennünk.

A csendőr írásbeli munkájának vissza kell tükröznie a rendet, a fegyelmet, amely életének és hivatásának alapja. A kézírás az ember látszik, abból mindig sokat lehet olvasni. Elmondhatjuk: aki jó csendőr akar lenni, annak írása rendes, helyesírása hibátlan, munkájának külalakja csinos kell, hogy legyen. Kitartással a legnehezebb kéz is eléri az eredményt, különösen az új, Luttor-írásban. A fentiekben bemutatottak, hogy fiatal bajtársaink, akik kényszerűségből idegen hadseregben szolgáltak és részben idegen nyelvű iskolába is jártak, egészen rövid ittlétük alatt jól megtanulták a magyar betűvetést. Ezt még tovább kell fejleszteniök, s hogy ez így lesz, abban nem kételkedünk.

A felsoroltakat buzgalmukért jutalomban részesítettük.

KÖNYVISMERTETÉS

Vitéz Deseő Gusztáv: Dünkirchentől Moszkváig. A vitézi rend Zrínyi-csoportjának kiadása. Tömör és hú képet fest minden idők legnagyobb küzdelméről, a most folyó háborúról. Megvilágítja az okokat, melyek cselekvésre kényszerítették a tengely-hatalmokat, könnyű és élvezetes formában vezet végig az egymásután háborúba keveredő országokon. Úgy érzi az olvasó, hogy nagy titkokról száll fel a köd és megtisztul a látása. A 180 oldalas könyv rendkívül érdekes és tanulságos.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

I.

Eredményes házkutatás.

Beküldte: HAVASI ANDRÁS törzsőrmester (Csurgó).

A csurgói őrs egyik járőre, melynek tagjai Havasi András törzsőrmester és Babos Lajos csendőr voltak, portyázás közben arról értesült bizalmasan, hogy Pál* József orvvadász hírében álló alsoki lakosnak egy, engedély nélkül tartott, 16-os öbméretű, egycsővű vadászpuskája van és azzal éjjelenként vadászni jár. Emberem, akitől ezt az értesülést nyertem, azt is elmondta, hogy Pál József a puskát minden valószínűség szerint a szőlőkben levő prэшházban rejtegeti. A járőr a szőlők felé indult, ahol a hegyőrrel megmutattatta magának Pál prэшházát. Pál nem volt otthon. A járőr a hegyört beküldte a községbe, hogy Pál Józsefet a prэшház kulcsaival hívja ki a szőlőbe, ő pedig egy községi esküdtet hozzon magával. A járőr addig a prэшháznál maradt, nehogy a netalán mégis a közelben tartózkodó Pál, vagy annak cinkosai a járőr távollétében a puskát a prэшházból kilophassák. Rövid idő multával a hegyőr az esküdttel és Pál Józseffel visszatért. A járőrvezető, kinek az engedély nélküli fegyverek után való házkutatás megtartására főszolgabírói felhívás volt a birtokában, felszólította Pált, hogy az engedély nélkül tartott vadászpuskát adja elő. Pál tagadta, hogy vadászpuskája volna. A járőr erre kijelentette, hogy a puska előkerítése céljából házkutatást fog tartani. Pál félvállról odavetette, hogy akkor pedig hiábavaló fáradságot okoz magának. A járőr tőle telhetőleg részletesen és alaposan átkutatta a prэшházat, de a puskának nyomát sem találta. Utoljára a prэшház téglapadlójának egyes tégláit vette szemügyre, rálepegetéssel próbálgatva, hogy egyik vagy másik téglá nem áll-e lazábban. Ez sem járt eredménnyel. A járőr már távozóban volt, midőn a járőrvezetőnek újabb ötlete támadt. A prэшházban az egyik fal mellett egy szekrény állt. Ezt a bizalmi egyének segítségével elmozdították a helyéről és most már a szekrény alatti padlórést vizsgálták. Azt észlelték, hogy három téglá csak lazán illeszkedik a többi közé. Ezeket kiemelték. A téglák alatt üreg vált láthatóvá. Az üregből összegöngyölt sűrű férfi kabát került elő, benne a keresett puskával és 9 darab hozzávaló tölténnyel. Pál, a puska láttára orvvadász kirándulásait is beismerte. Az őrs tiltott fegyvertartásáért, vadászati és jövedéki kihágásért jelentette fel.

Ha valaki a falban készít valami rejtékhelyet, akkor arra a helyre képet, tükröt, vagy faliszőnyeget akaszt, vagy valami butordarabot helyez az illető helyen a fal mellé. Viszont udvarban, kertben való elásás esetén a kérdéses hely fölé széna-, szalmakazlat, bog-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

lyát, tengeri vagy napraforgószár csomót, esetleg ölfát, homok- vagy kőrakást helyeznek, hogy ezáltal a rejtékhelyet, melyet egyébként a föld szippedése, színbeli eltérések, elárulnának, elleplezzék. Ezek olyan régi fogások, amelyekkel házkutatások megtartása alkalmával számolni kell. Egy alkalommal gyilkossági esetben nyomozó járőr az udvarban elásott holttestet az elásás helye fölé utólag helyezett ölfarakás elhordatása után találta meg. A járőr ügyes volt, mert feltette azt a kérdést, hogy az ölfarakás mikor került oda. Az időpont megállapításából látta, hogy a farakás a gyilkosság gyanított elkövetési időpontja óta került arra a helyre. Ez felette gyanús volt, ezért a járőr a farakást elhordatta onnan és helyén megtalálta a friss ásás kétségtelen nyomait. Az ezen a helyen eszközölt ásás azután napfényre hozta a hullát.

II.

Gyilkosság nyomozása.

Beküldte: BÍRÓ ISTVÁN alhadnagy (Veszprém).

A beküldő 1932. évben a somlósöllősi őrsön teljesített szolgálatot mint őrsparancsnok. Az őrskörletnek 10 községe volt. Október hóban két község — Bakony-pölöske és Kisszöllős — egy vasárnapon tartott búcsút. Az őrsparancsnok mindkettőbe egy-egy 2 főből álló járőrt vezényelt. A búcsú éjjelén 24 óra tájban egy Vágó Márton nevű kisszöllősi lakos lovaskocsijával az őrs elé hajtott és egy szolgálati jegyet hozott magával a Kisszöllősre kivezényelt járőrtől. A járőr jelentette, hogy Boros Bertalan kisszöllősi lakost ismeretlen tettes a lakóháza végében levő istállójában meggyilkolta. A szolgálati jegy átolvasása után az őrsparancsnok a hírhozóval beszélgetett. Vágó elmondta, hogy ő az elhalttal jóismerettségben volt, ezért önként vállalta, hogy kocsijával orvosért jön és a járőr jelentését is magával hozza. Az őrsparancsnok beszélgetés közben figyelte Vágót. Bőr kabátja bal nyakrészen — vére gyanús — kis cseppet vett észre. Megfigyelését azonban egyelőre megtartotta magának. Másnap reggel jelentéseit az előírt helyekre megtette és azután magát szolgálatba vezényelve, a helyszínre igyekezett. A helyszín nem mutatott rablógyilkosságra. Az áldozatnak értékei nem tűntek el. Az őrsparancsnok elsősorban is az elhalt multja, családi, vagyoni viszonyai, ismeretési köre felől érdeklődött. Azt akarta ezek révén megtudni, hogy az elhalt kinek állott útjában, halála ki számára jelentett valami előnyt, vagy pedig az elhalt kinek, mivel adott okot bosszúra. A puhatolások során az őrsparancsnok hamarosan megtudta, hogy Boros Bertalan részeges ember volt. Fiatal feleségével — kit a jelentést az őrsre hozó Vágó Mártonhoz bizalmas ismerettség fűzött — igen rossz viszonyban élt. A perlekedések napirenden voltak. Az őrsparancsnok ezeknek az adatoknak a birtokában Vágó Mártont és a bőrkabátját őrizetbe vette. A bőrkabátot szakértői vizsgálatra Budapestre küldte. Időközben a helyszínre érkeztek a nyomozóosztály kivezényelt nyomozói is. A nyomozás most már az ő támogatásával folyt tovább. A búcsú éjszakáján táncmulatság is volt. A táncmulatságon résztvettek tudhattak az éj folyamán történekről leginkább felvilágosítást adni, ezért ezek közül többeket kikérdeztek. Megállapítást nyert, hogy az elhalt felesége és Vágó Márton is megfordultak a táncmulatságon, 21 óra tájban azonban eltávoztak és ott csak 22 óra tájban jelentek meg újból. Az elhaltak volt egy kocsisa is. Ezt is kikérdezték. A kocsis előadta, hogy

kb. 21 óra tájban be akart menni a szolgálatadója lakására, hogy a búcsúi mulatságra néhány pengő előleget kérjen, de az ajtót zárva találta. Ugyanakkor észlelte, hogy a konyha üvegajtója be van törve és véres. A kapu felé indult ezután és a kapubejáratnál össetalálkozott gazdája feleségével, aki akkor jött valahonnan haza. Közölte vele, hogy a lakás zárva van, a konyha üvegajtója be van törve és véres. Ezután ő visszament a mulatságra.

Időközben megérkezett Budapestről a szakértői vélemény, mely szerint a Vágó bőrkabátján levő foltok embervértől származnak. Ezt és a többi adatokat gyanúsítottak elé tárva, Vágó Márton a cselekmény elkövetését beismerte. Beismerése szerint midőn a táncmulatságról Boros Bertalannéval — aki már régóta szeretője volt — a házhoz értek, Boros Bertalant az istállóban találták, aki ott mámorát aludta ki. Borosné ekkor felszólította, hogy ha szereti őt, végezzen az urával, itt a jó alkalom. Az egész napi idogálástól mámoros fejjel vasvillanyelet ragadott és azzal Borost két ízben fejbevágta. (A boncolás adatai szerint mindkét csapás halálos volt.) Ezután Borosnéval visszamentek a táncmulatságra, ahol tovább mulattak. 23 óra tájban az ő nővérei és az anyja hívták Borosné magukhoz vacsorára. Borosné elfogadta a meghívást, de azt javasolta, hogy először menjenek őhöz, mert meg szeretné nézni, hogy az ura hazament-e? (A férj ekkor már több, mint egy órája halott volt.) Így is történt, Borost először a lakásban keresték, majd az istállóban, hol az ő hűgának egyike bukkant rá a holttestre. A gyilkosság felfedezése után ő javasolta, hogy a csendőrségnek jelentést kell tenni, majd midőn ezt Borosné a helyben szolgálatot teljesítő járőrnél megtette, ő ajánlkozott, hogy a járőr jelentését az őrsre viszi.

Másnap Borosné is beismerte bűnösségét. Előadása egybehangzó volt Vágó előadásával. Azzal igyekezett magát menteni, hogy férjével nem tudta volna az életet leélni.

A konyhaablak betörése és véres volta is tisztázódott. Az elhalt Boros törte be dühében, midőn részegen hazajött a búcsúból. Nem tudott ugyanis a lakásba bemenni, mert felesége a kulcsot magával vitte. Dühében betörte öklével az ajtó üvegjét, miközben kezét megvágta. Ettől lett az ajtóüveg véres. Az üvegokozta sérülést a boncolás alkalmával az elhalt jobb kezén megállapították. Mivel nem tudott bejutni a lakásba, az istállóban feküdt le.

A bíróság Borosné életfogytiglani, Vágó Mártont pedig 15 évi fegyházra ítélte.

A jó megfigyelőképesség a csendőrnél elengedhetetlen követelmény. E nélkül az őrsparancsnok nem tudta volna a gyanúsított gallérján a parányi vércsepkeket felfedezni. Különös érdeme az őrsparancsnoknak, hogy ezt az embert alaposan szemügyre vette, mert erre akkor még semmi oka sem volt. A szolgálatban álló

járőr jelentését hozó küldöncben akkor még valóban nem gyaníthatta a gyilkost. Éles szeme volt és a megfigyelést szokásszerűen gyakorolta. Ez az, amire minden csendőrnél szükség van. A csendőr mindenkit és mindent nézzen meg alaposan. Sohasem lehet tudni, hogy az így tett megfigyeléseinek mikor veheti hasznát. Érdekes, hogy éppen a gyilkos volt az, aki önként jelentkezett a járőr jelentésének az őrsre való továbbítására. Ez nem ismeretlen jelenség. Sokan vannak gyanúsítottak, akik ilyen módon egyenesen mintegy kirakatba helyezik magukat. Szolgálatkészek, feltűnő érdeklődést mutatnak, folyton ott sűrögnek-forognak a csendőr körül. Ezzel a gyanút akarják magukról elterelni. Még arra is volt már példa, hogy éppen a gyanúsított volt az egyetlen, aki arra ajánlkozott, hogy áldozatát levetkőzteti és a boncolásnál segítkezik.

Az eredményt a járőr többek között annak köszönhette, — sőt talán elsősorban annak, — hogy rögtön a nyomozás elején puhatolt az áldozat múltja, viszonyai, összeköttetései felől. Ezt nem szabad sohasem elmulasztani, mert rendszerint igen fontos adatokat juttat a nyomozó kezébe.

III.

Pénzhamisítás nyomozása.

Beküldte: GERGYE KÁROLY tiszthelyettes (Krasznabélték).

1940. november 19-én Gergye Károly akkori törzsőrmeister és őrsparancsnokhelyettes a kapnikbányai őrsön, nyomozó szolgálatban állott. Járőrtársa Kocsis József próbacsendőr volt. Kecskés Imre tiszthelyettes őrsparancsnok a nyomozó járőrt ellenőrizte és ezalkalommal átadta a járőrnek a kápolnokmonostori őrs közvetlenül azelőtt érkezett távmondátát. A kápolnokmonostori őrs értesíti abban a kapnikbányai őrsöt, hogy november 19-én Kápolnokmonostoron az országos vásáron egy kapnikbányai asszony 6 drb. jölsikerült hamis egypengős ezüstpénzt hozott forgalomba. Az utánzatok látszólag cinkből és ólomból készültek. Kéri feltűnés nélkül megállapítani, hogy 19-én Kapnikbányáról kik voltak a kápolnokmonostori vásáron. Az őrsparancsnok utasította a járőrvezetőt, hogy ebben az ügyben is ejtse meg a nyomozást.

A járőr azonnal bevezette a puhatolást és kb. 30 clyan személyt állapított meg, akik 19-én Kápolnokmonostoron az országos vásáron megfordultak. Ezeknek kb. fele nő volt. A járőr ezzel egyidőben azonban clyan irányban is folytatott megállapításokat, hogy Kapnikbányán a multban követett-e el már valaki pénzhamisítást? (Az őrsnek a multra vonatkozólag ebben az időpontban még csupán hézagos adatai voltak, mert Kapnikbánya Erdély egy részének visszacsatolása alkalmával került vissza az anyaországba és ott az őrs csak 1940 szeptember 9-én kezdte meg működését.) Sikertelenül a járőrnek megállapítani, hogy Kapnikbányán a román megszállás idejében egy Lazarouiu Juon nevű cttani lakos követett el pénzhamisítást, mégpedig az

Aruk minőségéért, jócskó áráért, stb., elismerő és köszönő levelet ne írunk, mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjteményes nyomtatványba foglalva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjai nem lehetnek reklámcsinálói semmiféle üzletnek!

akkori román csendőrőrmester felbujtására. Ennek az embernek az anyja azok között volt, akik 19-én a kápolnokmonostori országos vásáron megfordultak. A járőr az őr útján arra kérte a kápolnokmonostori őröt, hogy a sértettet küldjék át Kapnikbányára, hogy a felismerés végett történő szembesítést végre lehessen hajtani. Ez meg is történt. A választásos szembesítésnél a kápolnokmonostori sértett, — akitől Lazarouiuné vajat vásárolt és az árát 6 drb. hamis egy pengőssel fizette ki — Lazarouiunét határozottan felismerte. Lazarouiuné azzal védekezett, hogy a vásáron egy ismeretlen embertől, valamit vásárolva, 20 pengős bankjeggyel fizetett és a kérdéses pengősöket a neki visszajáró pénz fejében attól kapta. Lazarouiuné együtt lakott a fiatalabbik fiával, Titusszal. Lakásukon a járőr házkutatást tartott, melynek során megtalálta a hamis pengősök előállítására szolgált gipszöntvényt, az olvasztókanalat, cinket és cinkdarabkákat, amelyek a hamis pénz széleiből lemaradtak, továbbá két hamisítványt.

E bűnjelek láttára a gyanúsítottak nem tagadtak tovább.

Beismerték, hogy a hamispénzt Lazarouiui Titusz készítette, összesen 8 darabot. Az előállításnál kizárólag cinket használt fel. 6 darabot átadott az anyjának azzal, hogy a hamis pénzen vegyen neki valamit a kápolnokmonostori országos vásáron. Lazarouiuné is beismerte, hogy a kiadáskor tudott a pénz hamis voltáról.

Lazarouiut a járőr elfogta és az ill. parancsnok ügyészének adta át, anyját pedig ugyanoda feljelentette. (A katonai közigazgatás ideje alatt a polgári személyek is katonai bírászkodás alá tartoztak.)

*

Érdekes ennél az esetnél, hogy a pénzhamisítás tettese nem az idősebbik Lazarouiui fiú, vagyis annak a személyében derült ki, aki pénzhamisításért már büntetve volt. Ennek ellenére az eredmény annak volt köszönhető, hogy a járőr igyekezett megállapítani, hogy a multban ki követett el pénzhamisítást. Ha nem is ő volt a tettes, de meg lehetett találni a tettet legalább a családban. A gyanúsítható személyhez a járőr tehát e réven jutott. A tapasztalatok szerint a pénzhamisító rendszerint megmarad mestersége mellett. Ha rajta is vesztett, újból és újból próbálkozik. Éppen ezért hamispénz felbukkanása esetén mindig meg kell állapítani, hogy az ismert pénzhamisítók közül ki van szabadlábon. Tettességét azután feltevés tárgyává kell tenni.

IV.

Pénzlopás nyomozása.

Beküldte: GALLAI JÓZSEF tiszthelyettes
(Mosdós).

1940. augusztus 4-én Balló Imre nagyberki lakos földbirtokos a mosdósi őröt távbeszélőn arról értesítette, hogy aznap reggel Seres Márton nevezetű majorgazdának a gazdaságban alkalmazott hónapos munkások kifizetésére és egyéb kiadásokra, 3000 pengő összeget adott. Ebből a pénzből Seres gazda bezárt iródjában volt záratlan íróasztalfiókjából — 1130 pengőt ismeretlen tettes ellopott. A pénz csupa 10 pengős bankjegyekből állott. A bankjegyek 500 pengős csomagokba voltak foglalva. Megjegyezte, hogy Seres gazda régi, hűséges, megbízható embere. Bár a pénzt odaadta neki, a kár nem a gazdáé, hanem az övé.

Kerékpárra télen

nincs szüksége

de most rendelje meg, hogy kéznél legyen, ha elmulik a tél s amikor viszont

nem nélkülözheti

„Steyr Waffenrad“ kp. ára 232.— 12 havi részlet 256.—

„Csepel“ „ „ 186.— 6 „ „ 198.—

A kerékpárok teljes felszereléssel értendő, azaz: gumik, csengő, pumpa és táskában elhelyezett szerszámokkal. — Egyéb kerékpárfelszerelési cikkek: Dynamó lámpa teljes készlet P 29.— Kardtartó P 4.— Csomagtartó 2.20

A megrendelést kérjük alábbi címre:

CSENDŐRBOLT Budapest, XII., Böszörményi-út 19/a
Távbeszélő: 154-733

Tudomásulvétel után az őrsparancsnok (az eset beküldője) Szabadi János nt. tiszthelyetessel a helyszínre ment s az esetet a pécsi 4. nyomozó alosztály parancsnokságnak is bejelentette és egyenruhás nyomozó kivezénylését kérte.

A helyszíni szemlét a legnagyobb aprólékossággal megejtette. Az ajtózárat levéve, megvizsgálta, de azon idegen kulcsnyom nem volt található. A keresztvassal ellátott irodaablak be volt téve. Gyanúsított az irodába csakis lopott, vagy igen jól sikerült utánzott kulcs segítségével, az ajtón át, juthatott. Az íróasztal fiókja rendesen be volt téve. A 6 köteg pénz a fiókban rendesen összerakva volt, csak a pénzkötegek voltak lazák és hiányosak. A pénzkötegeket és az asztalfiókban talált ujjnyomatot a járőr felvette. Ez Seres gazda elmosódott ujjnyomainak bizonyult. Semmi olyan nyom nem volt található, ami a tettes személyére bármi felvilágosítást nyújthatott volna. Minden nyom arra engedett azonban következtetni, hogy a cselekményt csakis a helyi viszonyokkal ismerős ember követhette el, aki tudta, hogy a gazda a munkások fizetését az uraságtól megkapta és az összeget az irodában tartja. Ha a cselekményt ismeretlen egyén követte volna el, az nem érte volna be azzal, hogy a pénzes kötegekből kihúzz néhány bankjegyet, hanem elvitte volna az egész pénzt.

A gazdát a járőr kikérdezte. Előadta, hogy az uraságtól aznap reggel kapott 3000 pengőt kitevő 6 drb. 10 P-sökből álló 500 pengős köteget reggel az íróasztal záratlan fiókjába tette, az irodát bezárta és a kulcsot magához véve elment a majorba, a magtárba, a napi teendőit elintézni.

Az irodából való távozás után, az iroda közelében, találkozott Bakos hónapos munkásgazdával, ki kérte, hogy fizesse ki a munkások járandóságát. A munkásgazdának azt mondta, hogy a pénzt csak dél felé tudja kifizetni, mert sok más dolga van a majorban, amit előbb el kell intéznie. A munkásgazda morogva, nemtetszésének adott kifejezést, azzal továbbment. Fél 12 órakor, midőn a bezárt irodaajtót kinyitotta s az íróasztal fiókját kihúzta, észlelte, hogy a pénzkötegek lazábbak, mint amikor ő azt átvette, de azért Bakos munkásgazdának 600 P-t kifizetett 10 pengő-

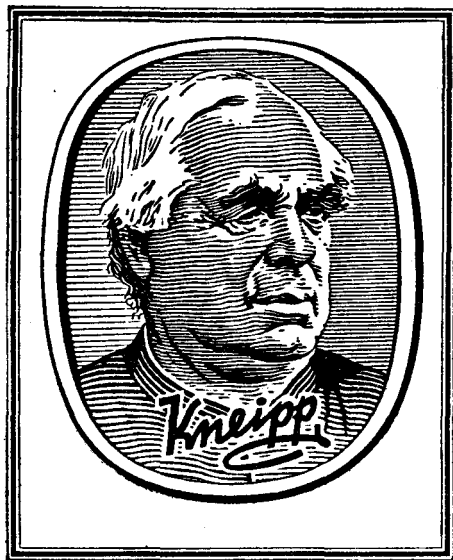
sökben. Amikor az egyik köteg pénzt megolvasta, észlelte, hogy a pénzből hiányzott. Ekkor az egész pénzt átolvasta és megállapította, hogy a pénzből 1130 pengő hiányzik.

Valószínűnek tartja, hogy a lopást az elégedetlen munkásgazda követhette el. Seres gazda az őrsparancsnok feltett kérdésére előadta, hogy 2 évvel azelőtt az irodaajtó kulcsa az ajtóból ismeretlen módon eltűnt. Abban az időben anélkül, hogy a zárat kicserélte volna, az ajtóhoz másik kulcsot csináltatott. Az utóbbi időben több ízben észlelte, hogy a bezárt iroda záratlan íróasztalfiókjában tartott pénzből 2—5 pengő összeg hiányzott. Azt gondolta, hogy a hiányzó összeget valahol elfizette, s így a hiányt minden esetben sajátjából fedezte. A legutóbb folyó évi június hó 27-én hiányzott az íróasztal fiókjába helyezett pénzből 25—30 pengő, de miután nem volt biztos benne, hogy a pénzt nem úgy vesztette-e el valahol, nem szólt senkinek s így feljelentést sem tett. Csak a mostani lopásnál gondolt arra, hogy a többi hiányzó pénzt is úgy lopták el tőle.

A munkásokat a neki kifizetett összegre és a pénz minőségére nézve a járőr kikérdezte, de 10 pengősöket senki nem kapott. Kikérdezte a járőr továbbá Bakos munkásgazdát is. Ellene Seres gazda gyanúján kívül semmi adat nem szólt és nem is tette bűnös ember benyomását. A multjának és személyi viszonyainak felderítése érdekében megindított puhatolás sem eredményezett terhelő adatot.

A munkásokkal történt foglalkozás alatt, Szabadi nt. tiszthelyettes járőrtárs a munkáslakás mellett várakozó munkásokra ügyelt fel. Feltűnt neki, hogy Lovas Simon kocsisgazda, ki a munkások bemondása szerint lakásuk körül sohasem szokott megfordulni, most, a nyomozás alatt ott több ízben megfordult és melegen érdeklődött a nyomozás állásáról.

Mivel az őrsparancsnok Bakos munkásgazda bűnösségére vonatkozólag nem talált terhelő adatokat, elhatározta, hogy a nyomozást más irányban is folytatja. A nyomozás új irányának kiindulópontjául az elveszett irodakulcsot tette meg. Az iránt puhatolt, hogy a gazdaság jelenlegi alkalmazottai közül ki állt

1892. július havában látogatott el első ízben Kneipp Magyarországra. Napilapjaink bőven foglalkoztak annak idején látogatásával s elemzőleg nyilatkoztak kiváló tevékenységéről.

KOMOLY, JÓSÁGTÓL SUGÁRZÓ

tekintetét ismerte már akkor az egész világ. Ilyen volt tehát az a világhírű férfi, aki 1892. július 26-án első ízben keresett fel bennünket, hogy az élőszó meggyőző erejével nyerjen meg sokakat az akkor még ismeretlen, új elgondolásnak: a természetes és egyszerű életmód eszméjének. Ez volt tehát az a kiváló ember, aki úttörő munkát végzett és valósággal küldetést teljesített, ő a mi Kneippünk.

Nálunk is sok követőre talált, sok rajongót tudott szerezni. Talán ez a magyarázata annak, hogy ma — közel félévszázad után — annyi sokezer konyhában mindenütt megtalálhatjuk az ő képét. Mert megtaláljuk minden gondos háziasszonynál, aki a kiváló és pompás Kneipp malátakávé-t használja. Hiszen minden csomagon rajta van — iránta való tiszteletből — a nagy emberbarát arcképe és aláírása, mint tartalma kiválóságának biztosítóka. Erre gondoljunk, mikor isszuk a

Kneipp malátakávé.

azt a malátakávé, melyet maga Kneipp adott nekünk.

már a kulcs elveszése idejében is a gazdaság szolgálatában.

Megtudta, hogy az akkori cselédek közül csak Lovas Simon kocsisgazda van még a majorban. Lovas mind az uraságnak, mind Seres gazdának legmegbízhatóbb embere volt. Az őrsparancsnok ennek ellenére feltevés tárgyává tette a kocsisgazda tettességét annál is inkább, mert fenti megállapításon kívül, a nyomozás iránt mutatott feltűnő érdeklődése is gyanussá tette. A feltevés helytállóságának tisztázása érdekében az őrsparancsnok mostmár a kocsisgazda multját és viszonyait tette felderítés tárgyává.

Megállapította, hogy a kocsisgazda nap-nap után 2—3 ízben is átlátogat a major közelében levő korcsmába. Reggel pálinkára, később 2—3 dl borra, azonkívül erős dohányos is. Feltűnt, hogy a cseléd fizetéséből hogyan jut naponta 2—3 pengő költekezésre. Ezenkívül előző évben házat is épített, melyre még 1000 pengő adóssága maradt. Lovast, ki a határban dolgozott, az őrsparancsnok a munkájából berendelte és vele alibijének, valamint költekező életmódjának igazolására szólította fel. Lovas egyiket sem tudta igazolni. Midőn az őrsparancsnok az ellene szóló adatokat elébe tárta, Lovas a lopás, valamint az összes régebbi lopások elkövetését beismerte. Beismerése alátámasztására döntő bizonyítékot szolgáltatott maga ellen azáltal, hogy a ló- és ököristálló közös etetőjébe vezette a járórt, hol egy 2 1/2 méter magas takarmányhalmaz tetejéről az 1125 pengő készpénzt és a két évvel előbb eltűnt irodakulcsot elővette és a járórnek átadta. A lopott pénzből hiányzó 5 pengőt már a közeli korcsmában elköltötte.

Az esetet nyomozták: Gallai József tiszthelyettes, Szabadi János nt. tiszthelyettes és Sárfi Géza csendőr a mosdósi őrsről, valamint Kálmán József őrmester a pécsi nyomozóalosztálytól.

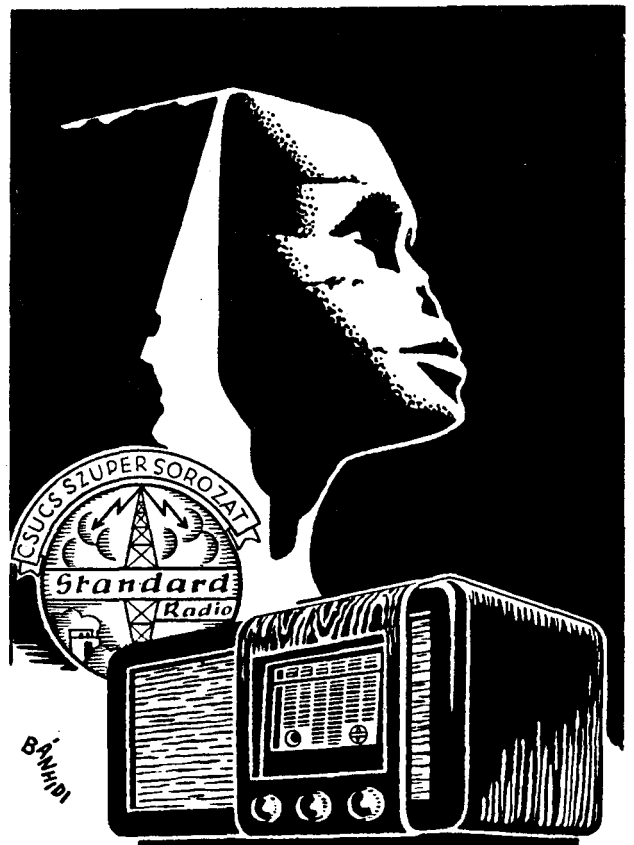
*

A tettes itt magát elsősorban azzal tette gyanussá, hogy a nyomozás iránt feltűnő érdeklődést mutatott. Ezzel kapcsolatosan utalunk a II. esetről leírt tanulságokra.

Ha a behatolás záros helyiségbe vagy tartályba erőszak nélkül történt, akkor mindig meg kell állapítani, hogy az illető zárhoz hány kulcs volt, ezeket ki őrizte, hozzáférhetett-e avatatlan ember is és hogy a kulcsok közül nem vett-e el? Ez különösen fontos olyankor, midőn a zár teljes sértetlensége utánzótt vagy lopott (talált) kulcs használatára látszik utalni. Igen helyesen járt el a járőr akkor, midőn azt igyekezett megállapítani, hogy a kulcs eltűnése idejében a jelenlegi cselédek közül ki állt az uradalom szolgálatában. Igen helyes volt továbbá a gyanúsított életmódjának és viszonyainak felderítése, mert ez további terhelő adatokat eredményezett.

Érdekes a pénz és a talált kulcs rejtekhelye is. Gyakran találkozunk azzal a jelenséggel, hogy a bűnöző az elrejtteni kívánt bűnel számára nem agyal ki valami agyafurt rejtekhelyet, hanem azt valami nyílt, könnyen hozzáférhető helyre — úgyszólván szem elé — helyezi. Az ilyen abból indul ki, hogy kutatás esetén a kutatók mindenféle ravasz rejtekhelyeken fogják keresni a tárgyat és a nyílt helyeken való kutatás eszükbe sem jut.

Jellemző a házi (belső) tolvajra az, hogy a keze ügyébe kerülő értéknek csak egy kis részét lopja el. Úgy spekulál, hogy akkor a lopást fel sem fedezik. A hiányt elvesztéssel, elszámolással, elfizetéssel fogják magyarázni. Idegen tettes különösen ha pénzről van szó, elveszi az egészet, hacsak ebben valami külső körülmény (pl. közeledő léptekeket hall) meg nem zavarja.

*Távolli
országok
minden érdekességét
hallgassa mindig
Standard
RADIO-val*

TANA FERENCZ

műszaki és villamossági vállalat, rádiószaküzlet.
Csillárok villamossági cikkek,

KOLOZSVÁR,

KOSSUTH LAJOS-UTCA 1. SZ.

Telefon: 22-10

BUTORT GYÖNE ISTVÁN

A legmegbízhatóbb kivitelű
Őskeresztény cég.

A m. kir. Csendőrség tagjai-
nak kedvező feltételek.

KOLOZSVÁR, Horthy Miklós-út 14 és 30 sz. • Telefon: 11-59.

lakberendezőnél vásároljunk

HALOTTAINK

Ádám István miskolci VII. kerületbeli csendőr 1941. december 5-én Miskolcon meghalt. 1935 február 1. óta szolgált a testületben. Miskolcon tették el december 7-én. Kitüntetései: Háborús Emlékérem, Erdélyi emlékérem, Osztrák Háborús Emlékérem.

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Dorogi Mihály törzsőrmester (IV. ker.) 1910—

1932-ig szolgált,

Helyes József törzsőrmester (IV. ker.) 1912—

1929-ig szolgált,

Kiss Lajos csendőr (III. ker.) 1908—1913-ig szolgált,

Kovács József II. tiszthelyettes (VI. ker.) 1910—

1929-ig szolgált,

Mészár András törzsőrmester (V. ker.) 1909—

1925-ig szolgált,

Németh Imre II. törzsőrmester (I. ker.) 1911—

1919-ig szolgált a testületben.

Kegyellel őrizzük emléküket!

Szervezeti és szolgálati utasítás (Szut.) 2 P 20 fillér.

Próbacsendőrök tankönyve 4 P.

Csendőrségi Lapok könyvtára 8. kötete (Illetmények és gazdaságkezelés) 3 P., 11. kötete 3 P.

Kaphatók — kizárólag — a szerkesztőségben a pénz egyidejű beküldése mellett. Csekk számla: 25.342.

Ezekért a könyvekért tehát ne forduljon senki a Stádium Sajtóvállalathoz, mert ott nem lehet ezeket kapni.

PAPSZT GYULA

órák és ókszerelés
KOLOZSVÁR,

Wesselényi-utca 2. szám.

Alapítva: 1879. • Szakszerű javítások.

HANGSZEREK

világbíró tangóharmonikák, vonós hangszerek,
alkatrészek, húrok és választékban

BAMBACH cégnél,

SZABADKA, KAZINCZY-D. 2. • Szakszerű pontos javítások.

kerépkárok,

alkatrészek, Szakszerű, pontos javítások

CSORDÁS MIHÁLY kerékpár szaküzletében
UJVIDÉK, Posta-u. 13

Ezenkívül **RADIÓT — FOTOCIKKET** villamosági cikketek

Röhlich-nél vásároljunk!

SZÉKESFEHÉRVÁR, Nagy Sándor-u. 5.

HIREK

Kitüntetések adományozása. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága legfelsőbb elhatározásával adományozni méltóztatott a Magyar Bronz Erdemkeresztet: Orbán József I. szv. alhadnagynak (VII. ker.) a Délvidék visszafoglalása alkalmából, valamint az 1938., 1939. és 1940. évi különleges helyzetekben irodai segéd munkási minőségben teljesített kiváló szolgálatait; a Magyar Bronz Erdeméremet: Gyárfás András alhadnagynak (II. ker.) a Délvidék visszafoglalása alkalmából irodai segéd munkási minőségben teljesített kiváló szolgálatait; Salló Ferenc tiszthelyettesnek (X. ker.) a Délvidék visszafoglalása, valamint az erdélyi és keleti országrészek visszacsatolása alkalmából nyomozói minőségben teljesített kiváló szolgálatait; Hegymegi Balázs tiszthelyettesnek (VI. ker.) a Délvidék visszafoglalása, valamint az erdélyi és keleti országrészek visszacsatolása alkalmából őrsparancsnoki minőségben teljesített kiváló szolgálatait; Füzési Lajos szv. tiszthelyettesnek (X. ker.) a Délvidék visszafoglalása alkalmából, valamint az 1938., 1939. és 1940. évi különleges helyzetekben irodai segéd munkási minőségben teljesített kiváló szolgálatait; Apatóczy János szv. tiszthelyettesnek (Ar.) a Délvidék visszafoglalása alkalmából, valamint az 1938., 1939. és 1940. években beállott csendőrségi létszámemelés anyagi munkálataival kapcsolatosan, műmesteri minőségben teljesített kiváló szolgálatait.

Dicséret. A m. kir. VI. hónap hadtest parancsnoka okirati dicsérel elismerésben részesítette Kalmár Péter tiszthelyestest (VI. ker.) Keletmagyarország és Erdély egy részének visszaszerzésével kapcsolatban teljesített igen eredményes és hasznos szolgálatait.

Csendőrségi Közlöny. Szabályrendeletek. 47. szám. A tomori őrs áthelyezése Homrogradra. Faszén szállításának engedélyhez kötése. Sovány sertések legmagasabb árának megállapítása.

Járőr megtámadása. A csurogi őrs állományába tartozó Kovács János törzsőrmester és Kórmendi Ferenc csendőrből állott járőr Csurog község határában felfegyverzett kommunisták december 13-án megtámadták. A kommunisták kb. 9—10-en voltak. A járőr tűzharcban elűzte őket, egyet közülük elfogott, a többi elmenekült. Egyik kommunista valószínűleg megsérült. Csendőregyén nem sérült meg.

BÚTOR

LŐRINCZ ferenc- és bútorgyártás. Üzlet VI. Király-utca 89. Uzem: VI. Podmaniczky-utca 41. Telefon 319-965. Saját készítményű konyhák és elosztóbútorok állandóan raktáron, avagy rajz szerinti készülnek. Helő, kombinált és műbútor raktáron. Öskeresztény cég. A területi tagjainak kedvezményváltásúak! 60% engedmény avagy kedvezményes fizetési feltételek.

Bármely **HANGSZER „MUZSIKÁ”**-nál,

méltányos áron. • Öskeresztény cég.

UJVIDÉK, II. RAKÓCZI FERENC-UTCA 47. SZÁM.

Harmonika hangolásban specialisták.

Magy. kir. csendőrség tagjainak kedvezmény.

KERÉKPÁR, Igyver, pisztolyok, lőszer,
sportcikkek megbízható bevásárlási helye

Mihalicsko Károly

aranyéremmel kitüntetett puskműves. Kétfoldos tüzetes fúvósok. A csendőrok elismert bevásárlási helye. KOLOZSVÁR, FŐ-UTCA 22. SZÁM.

Múlt évfolyamunk tartalomjegyzékét mai számunkhoz csatoltuk.

Vigyázz a fogolyra! A balatonkenesei őr Peischl Rudolf csavargót többrendbeli villabetérés miatt elfogta. Peischl december 15-én az őr legénységi szobájában a fogolyőrzésre kirendelt csendőr és két bizalmi egyén jelenlétében egy bűnjel vadászfegyverrel fejbeltette magát és azonnal meghalt.

A gonosztevők világa. Ilyen cím alatt írta meg 100 oldal meghaladó könyvében a 80 éves Timon Tibor, volt csendőrőrsparancsnok, nyugalmazott detektív a múlt század 80-as éveinek csendőri nyomozásait. Az első bajtársak regényes, betyárúzó élete elevenedik meg szemeink előtt az érdekes, színes írás olvastára. Láthatjuk, hogy akkor is küzdelem volt a csendőr élete. Annyi volt a lopás, hogy a megkezdett nyomozásokat a közbejött újabb és nagyobb jelentőségű lopási esetek miatt abba kellett hagyni, mert valamennyivel nem bírtak. Sok olyan furcsaságot is látunk, amelyek ma már különösen hatnak. A könyv ára 3.50 P. Megrendelhető Timon Tibor, Pestszentlőrinc címen.

A Magyar Szárnyak most megjelent karácsonyi számában vitéz **Horthy István** felhívást intéz a magyar ifjúsághoz, hogy repülőképzésre jelentkezzenek. A lap vezércikkét **Bisits Tibor** repülőőrnagy írta. A magyar repülés jövő feladatairól **Ember Sándor** képviselő, **Czirmay Zoltán**, **Jancsó Endre**, **Szilás Tibor** és **Tardos Béla** nyilatkozatait közli. A repülő hadapródiskola életéről, a haderőnkívüli ejtőernyős kiképzésről és a forgalmi repülésről találunk még érdekes cikket a lap karácsonyi számában. **Nagy Ernő** a Japán légi-haderőt ismerteti, **Udvary Jenő** százados a világ repülő-híreiről ír. A rendkívül szépen illusztrált lap a szokásos rovatokon kívül tájékoztatót is közöl a repülőgépezetől kiképzésre való felvételhez. **Jánosy István** szerkesztésében megjelent Magyar Szárnyak mindenütt kapható. A karácsonyi szám ára 70 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal (Budapest, Király-utca 93.) kívánatra ingyen küld.

Megjelent a **Gyümölcsstermelők Naptára** az 1942. évre az Északpestmegyei Gyümölcsstermelők Egyesülete kiadásában. A naptár 128 oldalon foglalja a gyümölcsstermelőket legközelebről érintő kérdésekkel: *növényvédelemmel, faápolással, szőlő- és borkezeléssel, magtermesztéssel, gyümölcsfeldolgozás és értékesítéssel, stb.* A havi teendő leírása kiterjeszkedik a *dísz- és konyhakert egész évi munkáira is.* A képekkel illusztrált naptár ára P 1.20. Postai szállítás esetén portó 12 fillér. Beszerezhető az Egyesületben: Budapest, V., Mária Valéria-u. 12. (Telefon: 386—654. Posta tak. csekkszám: 18.975.) és minden nagyobb magkereskedésben.

Csendőrségi tollforgót köt, javít, árusít **Várfal Mihály** ny. szakaltiszt, Budapest, XIV. Újvidék-köz 5. fszt. 2. és **Dél József** ny. thtt. Rákosszentmihály, József-u. 74.

CSENDŐR GYŰRŰK

Ezüstből csendőrfejjel szép kivitelben monogrammal 14 pengőért 3 havi részletre is fizethető.

SASVARI JÓZSEF

Budapest, IV., Régiposta-utca 10. sz.

„SZILMENT”

autóbiztonsági üveg, lövedékálló üveg, fényvisszaverő üveg. (Macskaszem) Mosz. 1690. **MAGYAR GYÁRTMÁNY!** Gyártja:

Ligeti László

üvegtechnikai műintézete. Budapest, VIII., József-u. 23. Tel.: 141-256. Alapítva: 1886. A m. kir. Honvédség szállítója

Melléklet. A területi csendőrparancsnokságok és hivatalok részére mai számunkhoz Csendőrségi falinaptárt csatoltunk.

SZEMÉLYI HÍREK

Új szakaszparancsnokok. A miskolci VII. kerületben: **Fürjes József**, **Magyar József** alhadnagyok a szakaszparancsnoki teendőik ellátásával megbíztattak.

Új őrsparancsnokok. A pécsi IV. kerületben: **Tölgyes Ferenc II.** tiszthelyettes; a debreceni VI. kerületben: **Szamos János**, **Bátori Lajos**, **Molnár Sándor II.**, **Galambos Sándor**, **Dombóvári Gyula**, **Rácz János** tiszthelyettesek őrsparancsnokká, **Biró István** vizsgázott törzsrörmester ideiglenes őrsparancsnokká kinevezettek.

Előléptek alhadnagyká a budapesti I. kerületben: **János Márton** svz. tiszthelyettes; a székesfehérvári II. kerületben: **Pozsonyi Gábor** svz. tiszthelyettes; a debreceni VI. kerületben: **Galambos Sándor** tiszthelyettes; a kolozsvári IX. kerületben: **Oláh János** svz. tiszthelyettes; törzsrörmesterré: a miskolci VII. kerületben: **Polgár János** örmester.

Véglegesítették a budapesti I. kerületben: **Dudás György**; a pécsi kerületben: **Losonczy István**; a kassai VIII. kerületben: **Tar Vilmos**; a kolozsvári IX. kerületben: **Erdős Jenő** csendőröket az előírt próbaszolgálati idő letelte után.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: **Kálmán Ferenc** örmester **Schwarz Magdolnával** Villányon, **Fehér Kálmán** örmester **Semperger Saroltával** Kámon, **Kiss András III.** törzsrörmester **Nyerges Erzsébettel** Dömsödön, **Brindzej János** örmester **Velicskó Máriaival** Huszton, **Pálffy István** tiszthelyettes **Kovács Erzsébettel** Pestszentlőrincen; a székesfehérvári II. kerületben: vitéz **Berkó Béla** csendőr **Rákász Margittal** Ogyallán, **Zólyomi István** örmester **Németh Margittal** Tárkányon; a szombathelyi III. kerületben: **Vöcsei István** törzsrörmester **Priszinger Ágnessel** Nagyecenken, **Göcze Antal** örmester **Németh Ilonával** Zalaszentgróton, **Horváth József XVI.** örmester **Czeglédi Margittal** Sárvaron; a pécsi IV. kerületben: **Magyar Lajos** örmester **Szűcs Máriaival** Németladon, **Pászthory István** örmester **Kacsó Zsuzsannával** Kálmáncsán, **Hegyháti József** örmester **Kovács Erzsébettel** Kölesden; a debreceni VI. kerületben: vitéz **Tarcali János** örmester **Balogh Gizellával** Debrecenben; a miskolci VII. kerületben: **Gergely Sándor** örmester **Galambos Margittal** Kerecsenden, **Árvai István** örmester **Abrahám Eszterrel** Igriciben, **Jánosi Ferenc** örmester **Heszt-**

**r á d i ó t
gramofont
kerékpárt**

**műszaki cikkeket
vásároljon!**

KOVARCZ ERNŐ-nél

Andrássy-út 46. Tel.: 118-429.

Világhírű Merinofort nemes-apórs juhsajtot szállít; karikákban, dobozban szeletelten és vajjal passzított állapotban. Minden mennyiségben szállítunk I-rendű Merinó-ju htúrót,

Spöttle Testvérek

bödönben és cellophánban adagolva. Merinofort Juhsajtgyára
Továbbá körözött Merinó-juhtúró és
Budafok, Tóth József-u. 21
keverttúró rendelést vesztünk fel
tetszés-szerinti csomagolásokban. Telefon: 269-705

vényi Paulával Kisterenyén, Gombos István törzsőrmester Párizs Anna Saroltával Lukanényén, Mihályi János őrmester Czene Irmával Ceredén, Pál Imre csendőr Tóth Margittal Füzesabonyban; a kassai VIII. kerületben: Gubacsi József őrmester Balogh Vilmmával Tiszabecsen, Karacs László őrmester Rákosi Ilonával Hajduszoboszlón, Kovács József IV. őrmester Molnár Irénnel Tiszszentmártonban, Szabó János II. törzsőrmester Takács Erzsébettel Nyirkáráson, Nagy Mihály I. őrmester Ducza Rozáliával Kassán.

Született. A budapesti I. kerületben: Révész Dénes tiszthelyettes feleségének Dénes fia, Kovács Mihály III. őrmester feleségének Mihály-Tibor fia; a székesfehérvári II. kerületben: Horváth Antal őrmester feleségének Zsuzsanna-Erzsébet leánya, Kalász Gyula csendőr feleségének Katalin-Zsuzsanna leánya, Biharszegi György tiszthelyettes feleségének György-János fia, vitéz Németh János őrmester feleségének Krisztina-Julianna leánya, Horváth György I. őrmester feleségének György-József fia; a szombathelyi III. kerületben: Harasztos Ferenc tiszthelyettes feleségének Erzsébet-Anna leánya, Horváth József VII. törzsőrmester feleségének Gábor-István fia, Bérczes Lajos tiszthelyettes feleségének Ti-vadar-László fia, Kerekes János őrmester feleségének Györgyi-Gizella-Zsuzsanna leánya; a pécsi IV. kerületben: Fenyves János őrmester feleségének Éva-Erzsébet leánya, Mészáros Ferenc II. őrmester feleségének Zsuzsanna-Jolán leánya, Szikszó Károly törzsőrmester feleségének Sándor-Mihály fia; a miskolci VII. kerületben: Halász István tiszthelyettes feleségének István-György fia, Juhász Lajos őrmester feleségének Sarolta-Judit leánya; Tari János csendőr feleségének Mária-Veronika leánya. Simon Péter törzsőrmester feleségének Márta leánya, Gombos István törzsőrmester feleségének Mária-Terézia leánya; a kassai VIII. kerületben: Gaál János I. törzsőrmester feleségének Attila-András fia, Tóth János III. törzsőrmester feleségének Vilma-Irma leánya, Jakab Károly törzsőrmester feleségének Károly-László fia, Fábian József I. őrmester feleségének József-László fia, Földi István tiszthelyettes feleségének István-Medárd fia. Jakus József őrmester feleségének Mária-Magdolna leánya; a kolozsvári IX. kerületben: Tamás József őrmester feleségének László fia, Csatai József tiszthelyettes feleségének Miklós fia, Szamosi József tiszthelyettes feleségének Katalin-Márta leánya, Budavári József törzsőrmester feleségének Éva-Irén leánya.

Halálozás. A budapesti I. kerületben: Pintér András szv. alhadnagy felesége Gödöllőn, a miskolci VII. kerületben: Demeter Mihály szv. alhadnagy felesége Egerben meghalt.

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasdánál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiégésztés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalra és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímezett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk. Jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Meghízható minőségű előirányú kivitelű	BUTORT	vásároljunk
Azstalos-mesterek butorcarnoka	S Z E N D R É N Y I G É Z A É S T Á R S A	A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező feltételek
S Z E G E D, Dugonics-tér 11. szám.		

JUHÁSZ IMRE	íródagép üzem
S Z É K É S F É H É R V Á R,	Rádiószaküzlet.
	RAKÓCZI-UTCA 2.
Uj és használt írógépek, rádiók.	

Pontos szolgálathoz pontos órát,
arany, ezüst ékszer vásároljunk

Gede Lajos
óras- és ékszerésznél

S Z É K E S F E H É R V Á R,
ZITA KIRÁLYNÉ ÚT 2. SZÁM

Optika
Foto cikkek

C S E N D Ő R S É G I
S Ő R S J E G Y E T Kalotay Árpád
sorsjegyárutató fiéletben
Bpest VIII. József-kt 96
vénarója

MEGBÍZHATÓ! KÉNYELMES! ELŐNYÖS!
A
„TAKARÉKOSSÁG”
R.-T. DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE
124 üzletben nyújt vásárlási lehetőséget,
1 helyen jelent fizetési kötelvényeket, a
havonta megújuló továbbvásárlás jogával.

FELVILAGOSÍTÁST, VÁSÁRLÁSI ÚTALVÁNYOKAT KÉSZÍTÉSGEL NYÚJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEAK FÉNYENC-S.

TÖRVÉNYEK és RENDELETÉK gyűjteménye
Névteljesen törvénygyűjtemény a csendőrség részére! Ára 5.80 pengő.
Megrendelhető kisárolgás

M A R T I N E U M
KÖNYVKEHESKEDÉSÉBEN
S Z O M B A T H E L Y E N

Magánlevelet nem trunk akkor sem, ha a beküldő válaszbélyeget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lekszikok“ rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek küléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlégénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok“ 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. Kérjük, hogy ezt a borítólapon 3-ik és 4-ik oldalán nyomtatott levelezőlapon tegyék.

Sz. I. Hogy megilleti-e Önt a Háborús emlékérem vagy a Nemzetvédelmi Kereszt, azt szükséztől levelemből nem lehet megállapítani. Rosszul tette azonban, hogy a címére küldött kérdőívet a szükséges és beszerezhető igazolványokkal nem küldte vissza. Tegye meg most — szolgálati úton —, talán még nem késő.

Algyő. Közönséges lopás forog fenn, mert a tettes nem hamis és nem is ellopott kulcsot használt. A csendőr Btkben bő magyarázatot talál erre.

1903. Ha a házasságot a férj halálát megelőzőleg legalább 3 hónappal kötötték, az özvegy igényt tarthat nyugdíjra.

Cs. Gy. cső. Azt kérdezi, hogy mi különbség van a személyazonosság és a kilét között. Személyazonosság alatt azoknak az adatoknak és ismertetőjeleknek összességét értjük, melyek alapján megállapíthatjuk, hogy az igazoltatott egyén azonos-e azzal, akinek mondja magát. A kilét alatt pedig azt értjük, hogy ki az illető, akivel szembenállunk.

Bizalmas kt. Ezt mi nem állapíthatjuk meg. Olvassa el a múlt évi 24. számunkban a „Bácska“ jelíges üzenetünket.

Óbecse. A Délvidéki emlékérem abban az esetben illeti meg, ha 1941. április 7. és 30. között a Délvidék visszafoglalt területén teljesített szolgálatot és békeállomáshelyét ebből a célból hagyta el. Ha így van és nem kapta volna meg az emlékérmét, jelentse be a kerületi parancsnokságának.

Délvidék. „Óbecse“ jelíges üzenetünk önnek is szól.

Varga cső. Nyíradony. Üzenetet talál múlt évi 24. számunkban „K. D. I.“ 3. pontja és „Tiszaparti“ jelíge alatt.

Szomorú fűz, 1912-es. Az özvegyi nyugdíj a férj tényleges korabeli beszámítható javadalmozása felének felel meg. Ez Önnél kb. 50 pengő és ehhez a lakbér, valamint nevelési járulék a 17 éven aluli gyermekek után.

Nyugdíjas (G. F.) 1. A kérdés csak akkor lesz időszzerű, ha mostani állásából nyugállományba vonul. Akkor kérheti a beszámítást. Most nem tudható, hogy milyen rendelkezések lesznek akkor a beszámítás tekintetében. A jelenlegiek szerint nem számíthat be. 2. Tudomásunk szerint jelenlegi állása után is igényt tarthat családi pótdíjra, lakbérre és vasúti féléjárójegy váltására jogosító igazolványra. Levélben nem válaszolunk, a bélyeget lapunk javára fordítjuk.

Komárom. A csendőrségtől önként távozott (nem felülvizsgálat, illetve nyugállományba helyezés útján), így ellátásra nem tarthat igényt.

B. I. Nyíregyháza. 1. Az özvegyi nyugdíjat nem befolyásolja, hogy a férj tényleges korában, vagy nyugállományban halt meg. Olvassa el „Szomorú fűz, 1912-es“ üzenetünk első mondatát. 2. Ha az illetőt a járőr már elfogta s mint foglyot átadta az ügyészségnek, ahonnan néhány nap múlva tovább nyomozásra kikéri, újbóli elfogását nem szükséges kijelenteni, de figyelmeztetni kell arra, hogy fogoly s ilyen gyanút kezelje. 3. Elítélt rabok kísérlete a letartóztatási intézetek őrszemélyzetének a feladata és nem a csendőrségé. Ilyen felhívás esetén a Szut. 525. pontja szerint kell eljárni.

Világítás. A világító kőolaj (petróleum) legmagasabb fogyasztói árát az ország egész területén egységesen literenként 54 fillérben állapította meg az 1941. december 17-i Budapesti Közlönyben közzétett 56.700/1941. A. K. számú rendelet.

Vágyakozás. A házassági jogról szóló 1894. évi XXXI. t.-c. 11. §. szerint testvér testvérének vérszerinti leszármazójával nem köthet házasságot. Az államfő az igazságügy-miniszter előterjesztésére felmentést adhat e tilalom alól.

1912. 1. A honvédségnél töltött idő mindkét kéredezett esetben beszámít a szolgálati időbe. 2. Igényjogosultsági igazolványt kérhet akkor is, ha máshová pályázni egyelőre nem akar. Ezidőszert hiába is pályázna, a mai viszonyok között nem bocsátanak el. Rövidesen rendelettel szabályozzák ezt a kérdést, várja meg türelemmel.

HEGEDÜS

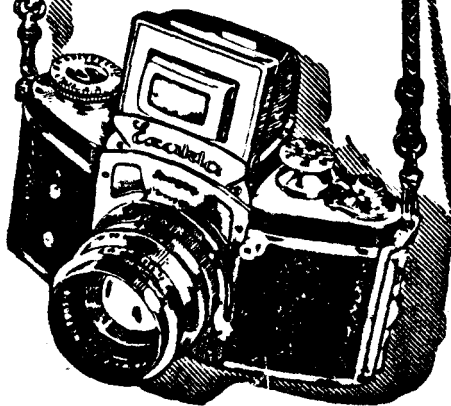
író és számológép vállalat
 óskerestély cég.
 BUDAPEST V., Szabadság-tér 7
 telefonszám 17-32-90

EXAKTA

A sokoldalú országos
 ill. hírfelvételek számára a
 csendőrség munkájára is
 kiválóan alkalmas Re-
 dőnyár 1 1000-12
 másodpercig. Opti-
 oids csatlakozás vil-
 láshényfelvételre,
 kórévek közeli felvé-
 telek számára (Uj-
 nyomatok stb. Uj-
 képezésére) Is-
 mertetés díjtalan!

Dresden-Hilfesen 878.
 Magyarországi vezetőké-
 viselő: Kuthanek
 H. A. Budapest V.,
 Bálvány-utca 34. szám.

Hegedű, Harmonika, Tárogató,
 Gramofon, Rádió
 és az összes hangszerek legjobb-
 it a magyar gyártóknak
 Csendőröknek részlete is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Füzesgyémes, VIII., B. Kőcsög-utca 71. Államviszonyok szerint

Csendőrijárőr

éjjeli portyázásain csak

Pertrix

elemmel világítson

Minden szaküzletben kapható!

Hullám. A szabály hivatkozott pontjai világosak, az általunk mondottak is. Ha nem érti, idősebb bajtárs megmagyarázza, de nyugodtan fordulhat parancsnokához is.

77.777. 1. Igényjogosultsági igazolványt kérhet. 2. Ha a feltételeknek egyenként megfelel, előléptetésre rendes időben számíthat a ma érvényes rendelkezések szerint. 3. Valószínűnek tartjuk, hogy nősülését engedélyezik. 4. Ezidőszereint nincs akadály. 5. Vásárolhat.

Bécsi döntés. 1. Nem tudjuk. 2. A próbaszolgálati idő letelte után véglegesítik. 3. Az erdei lopásnál az értékhatar 100 pengő. Ezt úgy kell érteni, hogy 100 pengő értékig kihágással minősül az erdei lopás, azon felül pedig a lopásról szóló rendelkezések szerint. 4. A magánháztartásokra vonatkozó rendelkezések mérvadók. 5. A katonadíjzabás kedvezményében csak a kincstári-, vagy a szolgálattal vonatkozásban álló szállítmány részesül. Saját termelésű gabona szállítása nem tekinthető ilyennek, ennél fogva a polgári díjzabás alá esik. 6. Tavaszra várható, a figyelembe jövő évfolyamokat idejében értesítik.

P. thts. Túrkeve. Mai „Varga cső. Nyiradony“ jeligés üzenetünkben megtalálja a választ.

Rádió. Sem keltet, sem teljes nevét és állomáshelyét nem írta meg, így nem tehetünk semmit. Ha sürgősen megírja ezeket a hiányzó adatokat, illetékes helyen előjegyeztetjük.

Csüggedő. Sajnáljuk, a törvény Önre is vonatkozik, nem áll módunkban segíteni. Csüggednie azért nem kell, becsületes munkát mindig talál, aki akar és keres.

Mindent a Hazáért. Jól esett olvasnunk értelmes, okos levet. Aki így össze tudja egyeztetni betegsége gyógykezelését a lelkiismeretes szolgálattaljesítéssel, az férfi a talpán, igazi csendőr. Betegsége természetét ismerjük s ezért azt ajánljuk, hogy alkalmazkodjék pontosan az orvos tanácsához. Nagy megerőltetésektől óvakodnia kell, míg nem jön egészen rendbe. A várakozási idő letelte előtt is kérheti újbóli felülvizsgálását és tényleges szolgálatba helyezését, úgyszintén az orvos által ajánlott helyre helyezését is, ezt azonban beszélje meg előbb az orvosával. A pihenés az Ön állapotában gyógykezelés számba megy. Üdvözljük.

Kórházban ápolat csendőrök. 1941. évi 24. számunkban „B. B.“ jelige alatt megtalálja a választ.

En is. A közlekedési csendőrség fejlődéséről és működéséről 1941. évi számunkban közöltünk leírást, abból tájékozódhatik.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Szombathely. Köszönjük, közölni fogjuk.

Papp M. Amint láthatta, gyakran közlünk rövid, apró leírásokat a szolgálatból, ezek mindegyike tanulságos. Nincs szükség tehát hosszadalmas leírásokra. Amiket küldött, egészen jól megfelelnek a célnak: főként fiatal bajtársainak átadni a tapasztalatokat, hogy tanuljanak, készüljenek a szolgálatra. Máskor is szívesen látjuk.

Lovas. A kéziratokat aszerint vesszük elő és soroljuk a lap anyagába, amennyire időszerűek. Türelmet kérünk.

P. K., ifj. B. B., Nyomozó, Páva. Jók, köszönjük, ezekre a tapasztalatokra mindig szükség van. Előbb-utóbb sorra kerülnek.

B. M., Szegvár. Értelmes, jó munka. Közöljük.

Délvidék. Úgyesen megírt, eredményesen lefolytatott nyomozás. Nincs azonban olyan tanulság benne, hogy közlésre érdemes lenne.

S. I., Dárda. Jó. A közlésre váró irások közé helyeztük.

P. I. Túrkeve. Ez is jó munka, de különös tanulság nincs benne, ezért nem közölhetjük.

Továbbra is. Higyje el, nagyon szomorú egy vers ez! Mindenekelőtt a helyesírást kell megtanulnia, de verset azután se írjon. Van elég költő, hagyja azokra.

L. törm., Elek. A felvétel nem jó.

Megfejtések.

A Cs. L. 23/1941. számában közölt „Karácsonyi gondolatok“ c. pályázatunkra.

beérkezett dolgozatok legjobbjait karácsonyi számunkban közöltük. Szerzőiknek ajándékkul értékes könyveket küldtünk. A többi dolgozatot részben hely hiánya, részben meg nem felelő voltak miatt, nem használhattuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÜTHY KÁLMÁN alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Felelős: Györy Aladár igazgató.

LEGJÁRAB!

MOST JELENT MEG!

EURÓPA politikai térképe 9 színben. 84x116 nagyságban. Oroszország részletes térképével.
Ára: 3.— P. Kiadta: **KÓKAI LAJOS** BUDAPEST IV. Károlymárty-u. 3.
A 3.— P előre beküldése esetén. bélyegben is portómentesen küldés.

BÚTOR a leggyorsabból a legbizalmasabbal
FEKETE VILMOS bútorszerelő és bútorszerelő
Székesfehérváron. Színház épület
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező áron
Mélynyos árak! Kíváló munka!

Katonai rendjelek — Jelvények — Sportermek
Szalagok — miniatűrök — Javítások
MORZSÁNYI cégnél
Budapest, IV., Váci-u. 36. Tel.: 182-217
Alapítási év 1870. A csendőrség kedvelt bevásárló helye

IRODABUTOROK
a legmegbízhatóbb kivitelben méltányos áron
Bertalanné
butorraktárban nagy választékban
Bpest, VII. Rákóczi-út 82. I. em. Telefon: 223-131

FOGATÓL FÜGG EGÉSZSÉGE!

Fogait olosón, szakszerűen tartom rendben. Foghúsa, fogtámasz, mofogok készítése. Porcelánfog 3 pengőből, leher lémből 8 pengő (vasmentes és nem törik.) Aranyfogak legolcsóbb napi áron. OTBA- és ORBA-tagoknak ráfizetés nélküli — részletre is.

SCHUSTER FERENC

államilag vizsgásott fogász,

18 PEST, VIII., LUTHER-U. 1/b. II. G. (Magyar Dívtársakkal szemben.)

A világhírű **NIFE** akkumulátorokat és szárazelemeket gyártja:
NIFE akkumulátor és villamosság! rt.

Budapest, IX ker., Vaskapu-utca 20. szám

MINŐSÉG — TARTOSSÁG — GYORSASÁG egyesül a

Mercedes

írógépben.

Kérjen még ma díjjal ismertetést

IRÓGÉP BEHOZATALI RT.

BUDAPEST, V., NADOR-U. 24.

Telefon: 120-601.